



III CIKLUS STUDIJA/DOKTORSKI STUDIJ

SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA

akademska 2012./2013. godina

Tuzla, novembar 2012.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
1. VRSTA I NAZIV STUDIJA.....	4
2. NAČIN REALIZACIJE I STRUKTURA STUDIJA.....	5
2.1. Vijeće za doktorski studij.....	5
2.2. Realizacija studijskog programa.....	5
2.3. Nastavnici.....	5
2.4. Potencijalna lista nastavnika koji bi učestvovali u nastavi.....	6
2.5. Vrijednovanje obaveznih i izbornih aktivnosti studenata.....	7
2.6. Popis obaveznih i izbornih predmeta s brojem sati nastave i brojem ECTS-a...	9
2.7. Upis na doktorski studij.....	10
2.8. Kriteriji i postupci odabira polaznika.....	11
2.9. Optimalan broj studenata koji se mogu upisati.....	11
2.10. Ritam studiranja i obaveze studenta.....	11
2.11. Prijava, ocjena i odbrana doktorske disertacije.....	11
3. KOMPETENCIJE KOJE STUDENT STIČE ZAVRŠETKOM STUDIJA.....	14
4. OPISI PREDMETA.....	15
Metodologija naučnog istraživanja.....	15
Statističke metode.....	17
Etika u naučno-istraživačkom radu.....	21
Epidemiološka istraživanja u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji.....	24
Istraživanja u logopediji.....	28
Istraživanja u surdoaudiologiji.....	31
Istraživanja u području intelektualnih teškoća.....	35
Istraživanja u području oštećenja vida.....	38
Istraživanja u području motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti.....	41
Istraživanja u socijalnoj pedagogiji.....	43

UVOD

Doktorski studij „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ nastao je kao rezultat opštih reformi visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini i usklađivanja sa principima Bolonjske deklaracije. Osmišljen je u skladu sa zahtjevima za usavršavanjem u okviru III ciklusa obrazovanja na Univerzitetu u Tuzli, a u skladu sa članom 174., 203., 204., 205. i 294. Statuta Univerziteta u Tuzli (Prečišćeni tekst) broj: 03-8605-2/11 od 19.10.2011. godine i članom 39. Zakona o visokom obrazovanju Tuzlanskog kantona “Službene novine TK” broj: 8/08,11/09,12/09) te u skladu sa Strateškim pravcima razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini 2008–2015. - „Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08). Također doktorski studij je u skladu sa Vizijom i Misijom Strateškog plana razvoja Univerziteta u Tuzli u periodu 2011.-2015. godina.

Doktorski studij „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ temelji se na savremenim naučnim saznanjima prevencije, detekcije, dijagnostike i tretmana osoba sa invaliditetom: osoba s poremećajima glasa, govora i jezika; osoba sa specifičnim teškoćama u učenju; osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama; osoba sa oštećenjem vida; osoba sa oštećenjem sluha; osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; kao i osoba s poremećajima u ponašanju.

S obzirom na činjenicu da su sve osobe jednake, da imaju ista prava da budu uključena u društvo i da ekonomski privređuju bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi i da imaju pravo na jednaku zaštitu zakona, temeljni principi zaštite osnovnih ljudskih prava su jednakost i ne diskriminacija na bilo kojoj osnovi. Ovo su principi međunarodnog zakona ljudskih prava koja su zasnovani na principima demokratije, poštivanja ljudskih prava i zakona.

Međutim, diskriminacija osoba sa invaliditetom je prisutna svaki dan širom Europe, od jako izraženih oblika diskriminacije (obrazovanje u specijalnim školama, odsustvo podrške u redovnim uvjetima obrazovanja, nemogućnosti zapošljavanja) kao što je slučaj sa Bosnom i Hercegovinom, do nešto suptilnijih oblika diskriminacije (postojanje fizičkih, psihičkih i socijalnih barijera), koje u svakom slučaju vode ka socijalnom isključivanju osoba sa invaliditetom.

Europska Unija se različitim dokumentima obavezala i odlučila (The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, 2006 and European Disability Strategy 2010-2020: A Renewed Commitment to a Barrier-Free Europe) za pristup utemeljen na pravima i jednakim mogućnostima osoba sa invaliditetom. Jedna od šest osoba Europske Unije ima invaliditet koji se kreće od lakših ka težim oblicima obuhvatajući oko 80 miliona onih koji su spriječeni da u potpunosti participiraju u društvu i ekonomiji zbog prvenstveno barijera u okolini i stavova okoline prema njima. Za osobe sa invaliditetom stopa siromaštva je 70% veća od prosjeka djelimično i zbog ograničenog pristupa zapošljavanju (European Disability Strategy 2010-2020¹).

Osobe sa invaliditetom imaju veću vjerovatnoću da će biti isključeni iz zapošljavanja, edukacijskih mogućnosti i da kao rezultat toga žive u siromaštvu (Oliver, 2004²; Barnes, 2009³, UNDP, 2009⁴). Ovaj fenomen nije ograničen samo za Istočnu Evropu, nego je ovo značajan problem prepoznat na međunarodnom nivou (UNICEF, 2005⁵; European

¹European Commission (2010): European Disability Strategy 2010-2020: A Renewed Commitment to a Barrier-Free Europe.

²Oliver, M., 2004. The Social Model in Action: if I had a hammer. In: C. Barnes & G. Mercer, eds. 2004. Implementing the Social Model of Disability: Theory and Research. Leeds: The Disability Press. Ch.2.

³Barnes, C. 2009. Disability in a Majority World Context: A materialist account. Penultimate draft of a paper to be presented at the Disability and Economy Conference. Manchester Metropolitan University, Manchester, 29th – 30th April 2009.

⁴UNDP, 2009. The ties that bind. UNDP Bosnia and Herzegovina

⁵UNICEF, 2005. Children and Disability in Transition in CEE/CIS and Baltic States, Florence: Innocenti Research Centre.

Commission, 2009⁶). Socijalna ekskluzija je ključni problem na Europskom nivou sa značajnim sredstvima koja su investirana na njeno suzbijanje (European Commission, 2010⁷). Dodatno ovome civilne i javne društvene organizacije širom Istočne Europe imaju nedostatak istraživanja i teoretskih kapaciteta koji bi preuzeli socijalne promjene na sistematičan način. Globalni problem je nejednakost u definiranju oštećenja kako u pogledu fizičkog, psihičkog i socijalnog oštećenja, tako i unutar i između pojedinih regiona, zemalja i kultura. Također, jako je puno razlika u obuci eksperata i u razvoju pogleda na invaliditet, sa jako malo prenosa znanja između eksperata različitih profila unutar edukacijsko rehabilitacijske nauke.

Tranzicija sa institucionalne brige na u zajednici utemeljenim uslugama napreduje jako sporo⁸. Inkluzija osoba s invaliditetom i drugim socijalno isključenim grupama je neadekvatna. U Bosni i Hercegovini ove osobe se kontinuirano suočavaju sa diskriminacijom. Iako je Bosna i Hercegovina ratificirala brojne međunarodne dokumente za osobe sa invaliditetom, ne postoje tačni podaci o efektima istih, prvenstveno zbog nepostojanja tačnih statističkih podataka o veličini populacije na koju se odnosi.

Proces reforme obrazovanja teče sporo i neujednačeno. Ciljevi koji su postavljeni u Srednjoročnoj razvojnoj strategiji Bosne i Hercegovine, 2004-2007 godine, u sektoru obrazovanja nisu realizirani u potrebnoj i dovoljnoj mjeri. Ovo se posebno odnosi na ostvarivanje jednakog prava na obrazovanje i u okviru istog eliminacije svakog vida diskriminacije u obrazovanju. Imajući u vidu postojeće stanje u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, imperativno se nameću sljedeći prioriteti u razvoju obrazovanja: podizanje nivoa obrazovanosti stanovništva i kompetentnosti radne snage, poboljšanje efektivnosti sistema obrazovanja i obuke, prevencija socijalnog isključivanja djece i mladih, proširivanje prilika za obrazovanje i obuku odraslih, te osiguranje kvaliteta i revitalizacija istraživanja u obrazovanju⁹.

Kako bi ostvarili navedene prioritete potrebno je osigurati edukaciju visoko profesionalnih i naučno osposobljenih radnika na nivou doktorata nauka za istraživanje i naučnu elaboraciju problema, razvoj strategija i unapređenja politika i praksi prema osobama sa invaliditetom. Tako educirani naučni radnici bili bi nositelji i zagovornici prava osoba sa invaliditetom na svim društvenim nivoima. Kako bi ostvarili ovaj cilj potrebno je ostvariti saradnju kako sa domaćim tako i sa stranim naučnicima iz područja edukacije i rehabilitacije. Ovaj Prijedlog doktorskog studija temelji se savremenom multidisciplinarnom socijalnom pristupu rehabilitaciji i edukaciji osoba sa invaliditetom.

Osnovna djelatnost Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta je naučno-nastavna, naučno-istraživačka i stručna, a definisana je kroz realizaciju prvog, drugog i trećeg-doktorskog ciklusa studija. Akademske 2002./2003. godine, na Fakultetu je otvoren prvi Postdiplomski studij, što je omogućilo mladim kadrovima daljnje akademsko napredovanje. Do sada je na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu magistriralo 62 kandidata.

Od akademske 2011./2012. godine na Fakultetu je organizovan II ciklus studija/magistar struke u skladu sa bolonjskim principima studiranja.

Postupak za stjecanje doktorata nauka provodi se na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Univerziteta u Tuzli od 1998. godine. Do kraja 2012. godine ukupno je stupanj doktora nauka na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Univerziteta u Tuzli steklo 23 kandidata.

⁶European Commission, 2009. *Report of the Ad Hoc Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care*. Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities.

⁷European Communities, 2010. *2010 European Year for Combating Poverty and Social Exclusion*. European Commission, Employment, Social Affairs and Equal Opportunities. Available at: <http://www.2010againstopoverty.eu/about/?langid=en> [Accessed 10 March 2010]

⁸European Commission (2011): *Communication From The Commission To The European Parliament And The Council Enlargement Strategy and Main Challenges 2011-2012*

⁹Strateški pravci razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini sa planom implementiranja, 2008.-2015. godine

Doktorski studij „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Univerziteta u Tuzli rezultat je reformi visokog obrazovanja koju uvodi Bolonjska deklaracija i temelji se na usporedivosti kvalitete studija i priznavanja nastavnih programa u drugim europskim zemljama i integracije u europski prostor visokog obrazovanja. Također nastao je kao rezultat zahtjeva zakona i strateških dokumenata donesenih na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, od kojih izdvajamo: Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, zatim Okvirni zakon o osnovama naučno istraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučno-istraživačke saradnje BiH, Strateški pravci razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini sa planom implementiranja 2008.–2015., Strategija razvoja nauke u Bosni i Hercegovini za period 2010 – 2015.godine i Strategija Naučno-istraživačkog rada u FBiH (2010), te Statuta Univerziteta u Tuzli (2011) i Zakona o visokom obrazovanju Tuzlanskog kantona (2009).

Namjera dokorskog studija je osposobljavanje naučnika koji će osim na univerzitetima i istraživačkim centrima na državnom i lokalnom nivou istraživati, razvijati i implementirati specifične strategije promocije, prevencije, rehabilitacije i podrške, posebno zagovaranja prava i zadovoljavanja potreba osoba s invaliditetom utemeljenih na inkluziji, pravu građanstva, socijalnoj pravdi i međunarodnim standardima ljudskih prava. Svrha studijskog programa dokorskih studija je obrazovanje naučnika u oblasti edukacije i rehabilitacije na nivou dokorskih akademskih studija, odnosno obrazovanje kadrova osposobljenih da vode originalna i naučno relevantna istraživanja i da kritički analiziraju i procjenjuju istraživanja drugih autora u okviru edukacije i rehabilitacije zasnovane na socijalnom modelu invaliditeta.

Misija ovog studija je usmjerena na osposobljavanje naučnika koji bi bili sposobni na savremenim naučnim osnovama i dostignućima kreiraju stručnu politiku i praksu prema osobama s invaliditetom, na državnom i lokalnom nivou u zdravstvenim, obrazovnim i socijalnim institucijama kao i u području nauke i naučnih istraživanja. Program je tako kreiran da osposobljava naučnike kako na teoretskom tako i na istraživačkom i praktičnom nivou. Dizajniran je na način da pripremi naučnike za vodstvo procesa reforme obrazovanja u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i univerzitetima, do osposobljavanja na visoko teoretskom i istraživačkom nivou. Poseban naglasak je na istraživanju i podučavanju.

Studijski program dokorskog studija „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ ima svrhu da pruži najviši nivo obrazovanja u području edukacije i rehabilitacije osoba sa invaliditetom i da im omogući obavljanje najsloženijih poslova u oblasti planiranja, programiranja, implementacije, evaluacije programa prevencije, detekcije, dijagnostike, rane intervencije, edukacije i tretmana osoba s poremećajima glasa, govora i jezika; osoba sa specifičnim teškoćama u učenju; osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama; osoba sa oštećenjem vida; osoba sa oštećenjem sluha; osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; kao i osoba s poremećajima u ponašanju.

U cilju osiguranja kvalitete dokorskog studija studij se realizuje u saradnji sa drugim Fakultetima unutar Univerziteta u Tuzli i sa drugim Univerzitetima izvan Bosne i Hercegovine iz zemalja razvijenog akademskog okruženja.

Možemo zaključiti da sticanje akademskog naziva doktor nauka iz područja edukacije i rehabilitacije određenog usmjerenja daje kompetencije polaznicima da se bave kreiranjem i provođenjem razvojnih i primijenjenih istraživanja, prilagođavanjem istraživačkog procesa uz neophodan stepen akademskog integriteta, kritičkom analizom novih koncepata u oblasti edukacije i rehabilitacije, prenošenjem stečenih znanja naučnoj zajednici i društvu u cjelini, i prepoznavanjem svih oblika diskriminacije, i zaštitom prava i pružanja podrške osobama sa invaliditetom.

1. VRSTA I NAZIV STUDIJA

Vrsta studija: **Doktorski studij**

Naziv studija/Studijski program: **Specijalna edukacija i rehabilitacija**

Studijske oblasti/Usmjerenja:

- Logopedija;
- Surdoaudiologija;
- Intelektualne teškoće;
- Oštećenje vida;
- Motorički poremećaji i hronične bolesti;
- Poremećaji u ponašanju;

Naučno područje: **društvene nauke**

Naučno polje: **edukacijske nauke**

Akademski stepen:

- Doktor društvenih nauka iz područja logopedije;
- Doktor društvenih nauka iz područja surdoaudiologije;
- Doktor društvenih nauka iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije (uz naznaku studijske oblasti/usmjerenja: intelektualne teškoće; oštećenje vida; motorički poremećaji i hronične bolesti);
- Doktor društvenih nauka iz područja socijalne pedagogije.

(prema Spisku akademskih titula, naučnih i stručnih zvanja koja se mogu sticati na visokoškolskim ustanovama u Tuzlanskom kantonu, SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA Broj 14, novembar 2011.god.)

Završetkom dokorskog studija svi kandidati stiču akademski stepen doktor društvenih nauka (skraćeno dr.sc.) iz odgovarajućeg područja u skladu sa studijskom oblasti/usmjerenjem i užom naučnom oblasti iz koje je odbranio doktorsku disertaciju.

Nositelj studija: **Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet,**

Saradničke ustanove (navedene su saradničke ustanove iz zemlje i inozemstva iz kojih su nastavnici koji bi mogli sudjelovati u realizaciji dokorskog studijskog programa):

1. Univerzitet u Tuzli:

- Medicinski fakultet, www.medf.untz.ba/
- Filozofski fakultet, www.ff.untz.ba/
- Ekonomski fakultet, www.ef.untz.ba

2. Sveučilište u Zagrebu:

- Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, www.erf.unizg.hr/

3. Univerzitet u Beogradu:

- Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, www.fasper.bg.ac.rs/

4. Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје:

- Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, www.pfsko.ukim.edu.mk

2. NAČIN REALIZACIJE I STRUKTURA STUDIJA

2.1. Vijeće za doktorski studij

Naučno-nastavno vijeće Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta osniva Vijeće za doktorski studij kao svoje stalno tijelo. Vijeće za doktorski studij čini 7 (sedam) članova:

1. Dr.sc. Osman Sinanović, redovni profesor, predsjedavajući (Univerzitet u Tuzli);
2. Dr.sc. Miroslav Prstačić, redovni profesor, član (Sveučilište u Zagrebu);
3. Dr.sc. Mirela Duranović, vanredni profesor, član (Univerzitet u Tuzli);
4. Dr.sc. Husnija Hasanbegović, vanredni profesor, član (Univerzitet u Tuzli);
5. Dr.sc. Medina Vantić Tanjić, vanredni profesor, član (Univerzitet u Tuzli);
6. Dr.sc. Ranko Kovačević, vanredni profesor, član (Univerzitet u Tuzli);
7. Dr.sc. Zamir Mrkonjić, docent, član (Univerzitet u Tuzli).

Poslove sekretara Vijeća obavlja sekretar Fakulteta. Predsjedavajući Vijeća je voditelj dokorskog studija. Vijeće studija rješava sva pitanja koja se odnose na organizaciju i tok studiranja, te predlaže odluke koje donosi Senat odnosno Naučno-nastavno vijeće Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, a u vezi su sa studijem (komisije i sl.). Vijeće studija počinje sa radom najkasnije 90 dana prije početka nastave.

2.2. Realizacija studijskog programa

Studijski program dokorskog studija realizuje se kroz:

- a) nastavu,
- b) naučno-istraživački rad,
- c) izradu i odbranu doktorske disertacije.

Nastava dokorskog studija se organizuje u skladu sa Programom dokorskog studija. Nastavni proces se izvodi kroz predavanja, seminare, konsultacije, te druge utvrđene oblike nastave. Nastava se organizuje u I godini studija kroz 5 nastavnih predmeta. U prvom semestru student sluša 3 obavezna nastavna predmeta, a u II semestru 1 obavezni i 1 izborni nastavni predmet. Obavezne predmete slušaju svi upisani kandidati. Izborni predmeti su koncipirani da bliže određuju studijsku oblast/usmjerenje za koju se želi opredijeliti kandidat, te iz koje će raditi doktorsku disertaciju.

2.3. Nastavnici

Nastavnik na trećem ciklusu studija može biti redovni ili vanredni profesor, odnosno docent koji kao autor ima najmanje jedan naučni rad iz oblasti na kojoj izvodi nastavu, objavljen u časopisu indeksiranom u naučnim bibliografskim bazama (Current Contents–CC, Science Citation Index–SCI, Science Citation Index Expanded–SCIE, Social Sciences Citation Index–SSCI, Arts and Humanities Citation Index–AHCI).

Po ukazanoj potrebi, nastavnik u nastavi trećeg ciklusa studija može biti redovni/vanredni profesor, odnosno docent koji kao autor ima najmanje tri naučna rada iz oblasti na kojoj izvodi nastavu, objavljena u drugom/im relevantnom/im časopisu/ima.

Za realizaciju nastave prednost imaju nastavnici sa objavljenim naučno-istraživačkim radovima sa većim stepenom indeksacije, što utvrđuje Vijeće za doktorski studij.

2.4. Potencijalna lista nastavnika koji bi učestvovali u nastavi

1. Prof.dr.sc. Osman Sinanović, Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli;
2. Prof.dr.sc. Farid Ljuca, Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli;
3. Prof.dr.sc. Rifet Terzić, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Tuzli;
4. Prof.dr.sc. Fuad Brkić, Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli;
5. Prof.dr.sc. Nada Pavlović-Čalić, Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli;
6. Prof.dr.sc. Senad Fazlović, Ekonomski fakultet Univerziteta u Tuzli;
7. Prof.dr.sc. Nijaz Karić, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli;
8. Prof.dr.sc. Behija Čišić, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli;
9. Prof.dr.sc. Hariz Šarić, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli;
10. Prof.dr.sc. Mirela Duranović, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli;
11. Prof.dr.sc. Medina Vantić Tanjić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli;
12. Prof.dr.sc. Husnija Hasanbegović, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli;
13. Prof.dr.sc. Ranko Kovačević, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli;

14. Prof.dr.sc. Miroslav Prstačić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
15. Prof.dr.sc. Mira Oberman-Babić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
16. Prof.dr.sc. Branko Nikolić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
17. Prof.dr.sc. Josipa Bašić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
18. Prof.dr.sc. Draženka Blaži, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;
19. Prof.dr.sc. Neven Ricijaš, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu;

20. Prof.dr.sc. Mile Vuković, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
21. Prof.dr.sc. Slavica Golubović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
22. Prof.dr.sc. Jasmina Kovačević, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
23. Prof.dr.sc. Dragan Rapačić, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
24. Prof.dr.sc. Nenad Glumbić, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
25. Prof.dr.sc. Branka Eškirović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
26. Prof.dr.sc. Branka Jablan, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
27. Prof.dr.sc. Vesna Žunić-Pavlović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;
28. Prof.dr.sc. Zoran Ilić, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu;

29. Prof.dr.sc. Risto Petrov, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;

2.5. Vrijednovanje obaveznih i izbornih aktivnosti studenata

Doktorski studij izvodi se po studijskim godinama i semestrima. Ukupni studij traje 3 godine (VI semestara) i vrednuje se sa 180 ECTS bodova, odnosno 60 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini ili 30 ECTS bodova u jednom semestru.

Vrijednovanje obaveznih i izbornih aktivnosti studenata obavlja se kroz bodovne grupe:

1. bodovna grupa A – Nastava i polaganje ispita (30 ECTS);
2. bodovna grupa B – Naučno-istraživački rad kandidata (90 ECTS);
3. bodovna grupa C – Doktorska disertacija (60 ECTS)

U nastavnim aktivnostima opterećenje studenata tokom studija iznosi oko 17% ukupno angažovanog vremena. Studenti dokorskog studija su dužni redovno pohađati predavanja. Nakon odslušanij predavanja studenti polažu završni ispit. Ispiti se u pravilu obavljaju pismenim putem (eseji, seminarski radovi, pregledni radovi/studije, naučno-istraživački prilozi/ radovi, meta analize, odgovori na pitanja – esejskog ili drugog tipa i sl.).

Bodovi propisani za naučno-istraživački rad kandidati prikupljaju kroz istraživačke seminare, radionice, diskusijske grupe i samostalno vođeno istraživanje, naučne radove, sudjelovanje na naučnim skupovima, ljetnim ili zimskim školama, predavanjima i sl. Bodovi se raspoređuju po godinama studija, a mogu se prikupljati do prijave doktorske disertacije.

(Napomena: Uračunavaju se bodovi za naučno-istraživački rad studenta dokorskog studija iz godine upisa i tokom trajanja dokorskog studija).

Naučno-istraživački rad, kao središnja komponenta studija, iznosi oko 33% angažovanog vremena kandidata.

Doktorska disertacija se vrednuje sa 60 ECTS kredita i to: Projekat doktorske disertacije (priprema i izlaganje) u III semestru vrednuje se sa 15 ECTS-a, te rad na doktorskoj disertaciji i sama odbrana sa 45 ECTS-a.

Tabela 1. Bodovne grupe za vrijednovanje aktivnosti studenata po semestrima

Semestar	ECTS	Oblici aktivnosti	Bodovne grupe
I	15	Nastava i polaganje ispita	A
	15	Naučno-istraživački rad kandidata	B
UKUPNO	30		
Semestar	ECTS	Oblici aktivnosti	Bodovne grupe
II	15	Nastava i polaganje ispita	A
	15	Naučno-istraživački rad kandidata	B
UKUPNO	30		
Semestar	ECTS	Oblici aktivnosti	Bodovne grupe
III	15	Projekat doktorske disertacije (priprema i izlaganje)	C
	15	Naučno-istraživački rad kandidata	B
UKUPNO	30		
Semestar	ECTS	Oblici aktivnosti	Bodovne grupe
IV	15	Rad na doktorskoj disertaciji	C
	15	Naučno-istraživački rad kandidata	B
UKUPNO	30		
Semestar	ECTS	Oblici aktivnosti	Bodovne grupe
V	15	Rad na doktorskoj disertaciji	C
	15	Naučno-istraživački rad kandidata	B
UKUPNO	30		
Semestar	ECTS	Oblici aktivnosti	Bodovne grupe
VI	15	Rad na doktorskoj disertaciji	C
	15	Naučno-istraživački rad kandidata	B
UKUPNO	30		

Tabela 2a. Distribucija ECTS-a unutar bodovne grupe B (naučno-istraživački rad kandidata)

B - bodovna grupa	prvi autor	koautor
Naučni radovi objavljeni u indeksiranim časopisima (CC, SCI, SCIE, SSCI, AHCI)	20	10
Naučni radovi objavljeni u časopisima indeksiranim u drugim međunarodnim bazama	12	6
Naučni radovi u zbornicima naučnih skupova	8	4
Sažeci sa naučnih konferencija, skupova	5	2,5

Tabela 2b. Distribucija ECTS-a unutar bodovne grupe B (naučno-istraživački rad kandidata)

B - bodovna grupa-nastavak	Aktivno sudjelovanje na naučnim skupovima		Pasivno sudjelovanje na naučnim skupovima		Pozvana predavanja		
	međunarodni	domaći	međunarodni	domaći	Recenzije	Naučni skupovi	Visokoškolske ustanove
Okrugli stol-simpozij	4	2	2	1	Recenzirano	10	8
Usmena prezentacija	3	1,5			Nije recenzirano	6	3
Poster s prezentacijom	2	1					
Poster	1	0,5					

Tabela 2c. Distribucija ECTS-a unutar bodovne grupe B (naučno-istraživački rad kandidata)

B - bodovna grupa-nastavak	Aktivno sudjelovanje na stručnim skupovima, ljetnim školama ...		Pozvana stručna predavanja na stručnim skupovima		
	međunarodni	domaći	recenzije	međunarodni	domaći
trajanje					
1 dan	1	0,5	Recenzirano	6	3
2-3 dana	2	1			
4-5 dana	3	2	Nije recenzirano	3	1,5
6-7dana	4	3			

2.6. Popis obaveznih i izbornih predmeta s brojem sati nastave i brojem ECTS-a

Semestar	Šifra	Naziv kolegija	Kontakt sati	ECTS	Obvezni/izborni
I		Metodologija naučnog istraživanja	30	5	O
		Statističke metode	30	5	O
		Etika u naučno-istraživačkom radu	30	5	O
II		Epidemiološka istraživanja u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji	30	5	O
		Izborni predmet	60	10	I

Izborni predmeti

1. Istraživanja u logopediji;
2. Istraživanja u surdoaudiologiji;
3. Istraživanja u području intelektualnih teškoća;
4. Istraživanja u području oštećenja vida;
5. Istraživanja u području motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti;
6. Istraživanja u socijalnoj pedagogiji.

Student pri upisu doktorskog studija bira 1 izborni predmet čime se opredjeljuje za studijsku oblast/usmjerenje u skladu sa planiranom temom doktorske disertacije i ciljanom izlaznom diplomom.

Student koji se opredijeli za izborni predmet „Istraživanja u logopediji“ radi disertaciju iz oblasti „Logopedija“ i usmjerava se za izlaznu diplomu **Doktor društvenih nauka iz područja logopedije**.

Student koji se opredijeli za izborni predmet „Istraživanja u surdoaudiologiji“ radi disertaciju iz oblasti „Surdoaudiologija“ i usmjerava se za izlaznu diplomu **Doktor društvenih nauka iz područja surdoaudiologije**.

Student koji se opredijeli za izborni predmet „Istraživanja u području intelektualnih teškoća“ radi disertaciju iz oblasti „Intelektualne teškoće“ i usmjerava se za izlaznu diplomu **Doktor društvenih nauka iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije, studijska oblast/usmjerenje „Intelektualne teškoće“**.

Student koji se opredijeli za izborni predmet „Istraživanja u području oštećenja vida“ radi disertaciju iz oblasti „Oštećenje vida“ i usmjerava se za izlaznu diplomu **Doktor društvenih nauka iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije, studijska oblast/usmjerenje „Oštećenje vida“**.

Student koji se opredijeli za izborni predmet „Istraživanja u području motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti“ radi disertaciju iz oblasti „Motorički poremećaji i hronične bolesti“ i usmjerava se za izlaznu diplomu **Doktor društvenih nauka iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije, studijska oblast/usmjerenje „Motorički poremećaji i hronične bolesti“**.

Student koji se opredijeli za izborni predmet „Istraživanja u socijalnoj pedagogiji“ radi disertaciju iz oblasti „Poremećaji u ponašanju“ i usmjerava se za izlaznu diplomu **Doktor društvenih nauka iz područja socijalne pedagogije**.

2.7. Upis na doktorski studij

Upis na doktorski studij vrši se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Senat na prijedlog Naučno-nastavnog vijeća Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. Konkurs se objavljuje u dnevnom listu koji izlazi u BiH i na WEB stranici Univerziteta.

Pravo upisa na doktorski studij imaju kandidati (državljeni BiH, strani državljani i lica bez državljanstva), koji ispunjavaju uslove utvrđene Studijskim programom.

Doktorski studij „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ mogu upisati:

- kandidati koji su stekli diplomu II ciklusa studija i to:
 - magistar/master logopedije;
 - magistar/master surdoaudiologije;
 - magistar/master specijalne edukacije i rehabilitacije;
 - magistar/master socijalne pedagogije.(ili ekvivalent ukoliko se ista zvanja nazivaju drugačije)

- kandidati koji su kroz postdiplomski studij po predbolonjskom sistemu studiranja stekli naučni stepen magistar nauka i to:
 - magistar društvenih nauka iz područja logopedije;
 - magistar društvenih nauka iz područja surdoaudiologije;
 - magistar društvenih nauka iz područja intelektualnih teškoća (oligofrenologije);
 - magistar društvenih nauka iz područja oštećenja vida (tiflogije);
 - magistar društvenih nauka iz područja motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti (somatopedije);
 - magistar društvenih nauka iz područja socijalne pedagogije.(ili ekvivalent ukoliko se ista zvanja nazivaju drugačije)

Kandidatima za upis koji su nakon postdiplomskog studija stekli akademsko zvanje magistra nauka, prije uvođenja Bolonjskog sistema trocikličnog studija priznaje se odgovarajući broj ECTS-a, što za svakog kandidata pojedinačno utvrđuje Vijeće za doktorski studij.

Na konkurs za upis na doktorske studije mogu se prijaviti i kandidati koji su završili diplomske akademske studije ili integrisane studije, sa najmanje 300 ECTS bodova (ili ekvivalent), iz drugih srodnih područja (medicina, pedagogija, psihologija, edukacija). Takvom kandidatu, ukoliko je završio studije po nastavnom planu i programu koji ne obezbjeđuje potrebno predznanje za doktorski studij „Specijalna edukacija i rehabilitacija“, propisuju se dopunski ispiti iz nastavnih predmeta osnovnih akademskih i/ili postdiplomskih akademskih studija koje utvrđuje Vijeće za doktorski studij, za svakog kandidata pojedinačno.

2.8. Kriteriji i postupci odabira polaznika

Kandidati za doktorski studij moraju proći propisani postupak odabira. Da bi se osigurala izvrsnost kandidata, kvaliteta studiranja, te pravovremeno i kvalitetno završavanje dokorskog studija treba zadovoljiti ove kriterije:

- (1) područje stečene diplome;
- (2) postignuti rezultati tokom ranijeg studija (prosjeck ocjena najmanje 8 na II ciklusu studija ili postdiplomskom studiju prema starom sistemu studiranja prije uvođenja Bolonjskog sistema trocikličnog studija, odnosno, prosjeck ocjena najmanje 8 sa posljednje studijske godine integriranog prvog i drugog ciklusa studija);
- (3) poznavanje engleskog jezika

2.9. Optimalan broj studenata koji se mogu upisati

Temeljem procjena prema kojoj će biti moguće kvalitetno provoditi doktorski studij u svim njegovim dijelovima minimalan broj je 7 studenata a optimalan broj je 20 studenata. Tačan broj studenata utvrđuje se konkursom koji raspisuje Senat.

U slučaju da je broj prijavljenih kandidata veći od broja određenog u konkursu, izbor kandidata koji su stekli pravo za upis vrši se postupkom rangiranja kandidata kojeg provodi Komisija za upis studenata iz reda nastavnika studija, koju imenuje Vijeće dokorskog studija. Prijedlog rang liste kandidata utvrđuje se na osnovu prosjeka ocjena tokom ranijeg studija (na II ciklusu studija ili postdiplomskom studiju prema predbolonjskom sistemu studiranja, odnosno, prosjeck ocjena sa posljednje studijske godine integriranog prvog i drugog ciklusa studija). Prijedlog rang liste dostavlja se Naučno-nastavnom vijeću Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta na konačno usvajanje.

U slučaju da je broj prijavljenih kandidata manji od 7, nastava se može provoditi po posebnim uslovima i troškovima u skladu sa raspoloživim sredstvima, o čemu prijedlog donosi Vijeće za doktorski studij.

2.10. Ritam studiranja i obaveze studenta

Svaki student dokorskog studija mora redovno prisustvovati nastavi.

Za upis u II godinu studija (III semestar) potrebno je položiti ispite koji su posebno važni za nastavak studiranja, odnosno, posebno za naučno-istraživačku djelatnost, a to su:

1. Metodologija naučnog istraživanja;
2. Statističke metode.

Za upis u III godinu studija (V semestar) potrebno je položiti sve ispite iz I studijske godine.

2.11. Prijava, ocjena i odbrana doktorske disertacije

U toku III semestra studija student prijavljuje prijedlog teme doktorske disertacije (projekta) Vijeću studija. Prijava kandidata sadrži:

- opšte podatke o kandidatu, biografiju i popis radova kandidata,
- naslov predložene teme,
- podatke o predloženom mentoru i njegovim kompetencijama,
- obrazloženje teme i očekivani izvorni naučni doprinos predloženog istraživanja,
- izjavu da nije prijavio doktorski rad sa istovjetnom i sličnom temom na drugom studiju Univerziteta, odnosno na drugom Univerzitetu.

Vijeće studija imenuje Komisiju od 3 ili 5 članova od kojih je većina iz oblasti iz koje je predložena tema. Jedan od članova Komisije, u pravilu je sa drugog univerziteta. Komisija razmatra prihvatljivost prijedloga teme i određuje nastavnika (supervizora) koji je potencijalni mentor, koji će usmjeravati studenta kod pripreme projekta doktorske disertacije. Tim sistemom praćenja osigurati će se i kvaliteta studiranja i pravovremeno završavanje studija upisanih kandidata. Mentor se određuje iz reda vanrednih i redovnih profesora, članova akademije nauka, te osoba u zvanju profesor emeritus iz uže naučne oblasti doktorske disertacije. Mentor na trećem ciklusu studija kao autor mora imati najmanje jedan naučni rad iz oblasti iz koje je mentor, objavljen u časopisima indeksiranim u međunarodnim naučnim bibliografskim bazama (CC, SCIE, SSCI, AHCI). Po ukazanoj potrebi mentor može biti redovni/vanredni profesor koji kao autor ima najmanje tri naučna rada iz oblasti na kojoj je mentor, objavljena u drugim relevantnim časopisima. Pri određivanju mentora voditi će se računa o njegovoj opterećenosti pa jedan mentor neće moći imati više od dva, a izuzetno, najviše tri doktorska kandidata.

Student je dužan da do početka IV semestra izradi i pristupi odbrani projekta. Projekt se brani pred istom Komisijom. Odbrana projekta je javna uz prisustvo potencijalnog mentora, koji nije nužno i član Komisije. Komisija sačinjava izvještaj o odbrani projekta i dostavlja ga Vijeću studija. Na osnovu pozitivnog izvještaja Komisije i odluke Vijeća studija, student može prijaviti temu doktorske disertacije. Da bi kandidat mogao prijaviti temu doktorske disertacije mora imati najmanje jedan naučni rad objavljen u relevantnim časopisima ili u publikacijama koje se nalaze u Univerzitetskom registru. Prijava teme doktorske disertacije podnosi se Naučno-nastavnom vijeću Fakulteta.

Prijava sadrži:

- biografiju doktoranta,
- radni naslov doktorske disertacije,
- uži istraživački domen,
- metodološki pristup,
- ciljeve,
- detaljan pregled stanja u oblasti istraživanja u kojoj je tema definisana i
- očekivane naučne rezultate, odnosno umjetnički doprinos.

Uz prijavu teme kandidat prilaže i dokaz da ima najmanje jedan naučni rad objavljen u relevantnim časopisima ili Univerzitetskom registru domaćih publikacija.

Na osnovu podnesene prijave Naučno-nastavno vijeće Fakulteta predlaže Senatu Univerziteta sastav Komisije za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata. Senat Univerziteta, uz prethodno mišljenje Vijeća grupacije, imenuje Komisiju za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata od 3 ili 5 članova iz reda nastavnika koji imaju naučni stepen doktora nauka od kojih je većina iz naučne oblasti iz koje se prijavljuje tema. Jedan od članova Komisije, u pravilu je sa drugog univerziteta. Jedan od predloženih članova Komisije je i potencijalni mentor.

Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata doktorske disertacije podnosi Naučno-nastavnom vijeću Fakulteta Izvještaj o podobnosti teme i kandidata, koje utvrđuje prijedlog za usvajanje Izvještaja i predlaže mentora. Na osnovu prijedloga Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta i prethodnog mišljenja Vijeća grupacije, Senat usvaja Izvještaj o podobnosti teme i kandidata doktorske disertacije. Nakon usvajanja Izvještaja, Naučno-nastavno vijeće Fakulteta, uz prethodnu saglasnost Senata imenuje mentora za izradu doktorske disertacije.

Nakon usvajanja teme i imenovanja mentora kandidat pristupa izradi doktorske disertacije. Kandidat, kao i mentor dužni su svakih 6 mjeseci podnositi izvještaj o radu na doktorskoj disertaciji Vijeću studija. Vijeće studija razmatra izvještaj i vrjednuje rad kandidata na doktorskoj disertaciji ECTS bodovima u sklopu C bodovne grupe.

Doktorant je dužan dostaviti radnu verziju neuvezane doktorske disertacije u četiri primjerka sekretaru Vijeća. Uz disertaciju doktorant prilaže saglasnost mentora da se rad stavi u proceduru ocjene i dokaz da je objavio ili da mu je prihvaćen najmanje jedan naučni rad u časopisima indeksiranim u međunarodnim bibliografskim bazama (CC, SCIE, SSCI, AHCI) iz oblasti teme doktorske disertacije, što je uslov da može pristupiti odbrani doktorske disertacije. Objavljeni rad kandidatu se vrjednuje sa 20 ECTS-a u okviru B bodovne grupe.

Naučno-nastavno vijeće Fakulteta utvrđuje prijedlog Komisije za ocjenu doktorske disertacije od 3 ili 5 članova od kojih je većina iz oblasti doktorske disertacije. Jedan od članova Komisije, u pravilu je sa drugog univerziteta. Mentor nije nužno i član Komisije za ocjenu doktorske disertacije. Senat Univerziteta, uz prethodno mišljenje Vijeća grupacije, imenuje Komisiju za ocjenu doktorske disertacije. Komisija za ocjenu doktorske disertacije, nakon što rad pregleda, podnosi Naučno-nastavno vijeće Fakulteta pismeni Izvještaj u roku koji ne može biti duži od 60 dana od dana imenovanja Komisije. Komisija za ocjenu doktorske disertacije, obavezna je u Izvještaju navesti da je kandidat u toku dokorskog studija objavio ili da mu je prihvaćen najmanje jedan naučni rad u međunarodnim časopisima indeksiranim u navedenim međunarodnim bibliografskim bazama iz oblasti teme doktorske disertacije. U Izvještaju Komisija će predložiti da se doktorska disertacija prihvati, odbije ili vrati na dopunu, odnosno izmjenu.

Odbrani dokorskog rada student može pristupiti ako ima prikupljene sve predviđene ECTS bodove, položene sve propisane ispite i najmanje jedan naučni rad objavljen u časopisima indeksiranim u gore navedenim međunarodnim bibliografskim bazama iz oblasti teme doktorske disertacije.

Nakon prihvatanja Izvještaja Komisije o ocjeni doktorske disertacije, Senat Univerziteta, uz prethodno mišljenje Vijeća grupacije, donosi odluku o imenovanju Komisije za odbranu doktorske disertacije. Jedan od članova Komisije, u pravilu je sa drugog univerziteta. Komisija ima 3 ili 5 članova, od kojih je većina članova Komisije koja je pregledala doktorsku disertaciju i iz naučne/umjetničke oblasti iz koje se brani doktorska disertacija. Senat Univerziteta utvrđuje mjesto, dan i sat odbrane doktorske disertacije. Javna odbrana se organizuje u roku koji ne može biti kraći od 30 dana od dana imenovanja Komisije. O javnoj odbrani doktorske disertacije, Sekretarijat Univerziteta obavještava javnost preko svoje oglasne table, oglasne table Fakulteta/Akademije i WEB stranice Univerziteta.

Diploma

Diplomu doktora nauka stiče student koji je položio sve ispite utvrđene Nastavnim programom dokorskog studija i odbranio doktorsku disertaciju na način propisan Statutom Univerziteta, Pravilnikom o trećem ciklusu-dokorskome studiju na Univerzitetu u Tuzli i Nastavnim programom dokorskog studija. Uz diplomu se izdaje i dodatak diplomi radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

3. KOMPETENCIJE KOJE STUDENT STIČE ZAVRŠETKOM STUDIJA

Kompetencije koje student stiče završetkom doktorskog studija su:

1. Sposobnost samostalnog i timskog naučno-istraživačkog rada;
2. Temeljno razumijevanje nauke i struke;
3. Ovladanost vještinama i savremenim metodama istraživanja u društvenom polju.
4. Veća svijest sposobnosti stvaranja novih ideja (kreativnosti) u granicama vlastitog polja istraživanja;
5. Sposobnost samostalnog uočavanja, definiranja relevantnih istraživačkih problema, koji su od društvene važnosti, radi dobijanja novih rješenja ili poboljšanje postojećih te njihove primjene;
6. Sposobnost korištenje savremenih istraživačkih instrumenata, metoda i postupaka.
7. Sposobnost analize, sinteze i nalaženje odgovarajućih objašnjenja uz sposobnost interdisciplinarnog postupka;
8. Sposobnost za rad u istraživačkim grupama /timski rad i profesionalnu komunikaciju, radi unapređenja nauke i struke te prilagođavanje novonastalim uvjetima pri istraživačkom i naučnom radu;
9. Sposobnost posjedovanja kritičke analize, prosuđivanja i povezivanja znanja stečenih na ranijim nivoima obrazovanja, radi razvoja edukacijsko-rehabilitacijske nauke i sposobnost, da u akademskom i profesionalnom okruženju promovira i kreira politiku, strategije, programe i inicijative iz užeg i šireg područja u oblasti doktoriranja;
10. Sposobnost komuniciranja sa ekspertima iz šire društvene zajednice ili sa širom javnošću;
11. Sposobnost komparacija različitih rješenja i izbor optimalnog rješenja;
12. Samostalno projektovanje, autonomnost i samoinicijativnost u izvođenju naučno-istraživačkog rada na području edukacijsko-rehabilitacijskih nauka te uspješan transfer i primjena naučnih spoznaja u sistemu odgoja i obrazovanja, socijalnog rada, zdravstva i društva u cjelini;
13. Sposobnost da sopstvenim izvornim istraživanjima, a posebno rezultatima istraživanja dobijenim izradom doktorske disertacije da lični doprinos proširenju granica znanja u užoj edukacijsko-rehabilitacijskoj oblasti;
14. Sposobnost da sa kolegama stručnjacima, širom znanstvenom zajednicom i širom društvenom zajednicom može komunicirati o području svoje ekspertize.

Završetkom studija i doktori nauka iz odgovarajućeg područja imaju velike mogućnosti nastavka naučno-istraživačkog rada u okviru naučno-istraživačkih institucija i projekata koje finansiraju različite vladine i nevladine institucije. Posebna mogućnost je uključivanje u međunarodne projekte koje finansiraju međunarodne naučne fondacije. Jedan dio doktora iz područja edukacije i rehabilitacije može se uključiti u redovne postupke izbora za saradnike u naučno-nastavnim institucijama u kojima mogu kandidirati za radno mjesto saradnika i nastavnika u određenom području za pojedine predmete iz studijskog programa. Očekuje se da je sposoban u akademskim i stručnim kontekstima promovirati tehnološki, društveni i kulturni napredak u društvu znanja. Završetkom studija je također osposobljen da s integritetom znanstvenika demonstrira sposobnost razumijevanja, začinjanja, dizajniranja, implementiranja i prilagođavanja ozbiljnog istraživačkog procesa, čime doprinosi širenju korpusa postojećih znanja, što potvrđuje objavljivanjem svojih originalnih rezultata u domaćim i/ili međunarodno priznatim publikacijama. Ključni ishod procesa studiranja doktorskog studijskog programa u naučnom polju društvenih nauka jeste formiranje stručnjaka, akademske ličnosti, visokih stručnih i naučnih kompetencija sa obrazovanjem koje omogućava samostalno obavljanje naučno-istraživačkog rada u oblasti edukacijsko-rehabilitacijskih nauka.

4. OPISI PREDMETA

Puni naziv predmeta	METODOLOGIJA NAUČNOG ISTRAŽIVANJA						
Šifra predmeta							
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje						
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS						
Trajanje	jedan semestar (2+0+0)						
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli						
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet						
Nositelj predmeta	Dr.sc.Osman Sinanović, redovni profesor						
E-mail	osman.sinanovic@ukctuzla.ba						
Izvoditelj predavanja							
Web stranica	www.erf.untz.ba						
Status predmeta	obavezan						
Uslovi	nema						
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija						
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Test na kraju semestra</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (pristupni rad i usmeni)</td> <td>65%</td> </tr> </table>	Aktivnost na nastavi	5%	Test na kraju semestra	30%	Završni ispit (pristupni rad i usmeni)	65%
Aktivnost na nastavi	5%						
Test na kraju semestra	30%						
Završni ispit (pristupni rad i usmeni)	65%						
Ciljevi predmeta	Osposobiti studente III ciklusa za adekvatnu primjenu osnovnih naučnih metoda u edukaciji i rehabilitaciji u istraživanjima koja će raditi u okviru doktorske disertacije te osnovnih načela naučnog pisanja za njeno pisanje i pisanje naučnih radova.						
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primjene adekvatnu naučnu metodologiju u naučnim istraživanjima; • Pravilno primijene statističke metode za obradu podataka istraživanja i interpretiraju rezultate. 						
Indikativni sadržaj predmeta	Zašto i kako istraživati u edukaciji i rehabilitaciji. Naučni postupak. Teškoće pri bavljenju naučno-istraživačkim radom u edukaciji i rehabilitaciji. Pripreme prije istraživanja. Dizajn istraživanja. Uzorak. Hipoteza. Vrste naučnih istraživanja s obzirom na nivo i svrhu. Sabiranje i prikazivanje rezultata i izbor statističkih metoda. Istraživački projekti. Preliminarna istraživanja. Šta se može objaviti u visoko indeksiranim časopisima. Autorstvo i koautorstvo. Etički aspekti istraživanja i publiciranja. Osnovne informacije o naučnom pisanju. Kategorizacija publikacija. Originalni članak. Struktura naučnog članka. Prezentiranje istraživanja na konferencijama. Konferencijski apstrakti. Pripreme za pisanje publikacije. Pisanje recenzije. Pisanje stručnog članka. Pisanje prikaza slučaja. Slanje rukopisa u časopis. Odgovor na odluku urednika.						
Metode učenja	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Analiza pojedinih naučnih članaka iz edukacije i rehabilitacije uz diskusiju o slabim i jakim stranama; – Priprema i izlaganje individualnih seminarских radova. 						

Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu test, koji obuhvata pređeno gradivo i sastoji se od 10 pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 3 boda, tako da studentu može ostvariti maksimalno 30 bodova. Završni ispit obuhvata pisanje pristupnog rada u vidu zamišljenog projekta istraživanja i usmeni. Pozitivno ocijenjen pristupni rad je uslov za izlazak na usmeni ispit. Na usmenom ispitu student odgovara na tri pitanja iz gradiva obuhvaćenog nastavnim programom. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 65. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda, od čega minimalno 29 bodova na završnom ispitu.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Marušić M. i suradnici. Uvod u znanstveni rad u medicini. Medicinska naklada, Zagreb, 2008. ▪ Silobrčić V. Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo. Medicinska naklada, Zagreb, 2003. ▪ Sinanović O. i saradnici. Osnove metodologije i naučnog pisanja (u pripremi)
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Day AR and Gastel B. How to Write and Publish a Scientific Paper. Cambridge University Press, Cambridge, 2006. ▪ Hall MG. How ti Write a paper. BMJ Books: London, 2006.
Internet reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪

Puni naziv predmeta	STATISTIČKE METODE
Šifra predmeta	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS
Trajanje	jedan semestar (2+0+0)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Nositelj predmeta	Dr.sc. Senad Fazlović, vanredni profesor
E-mail	senad.fazlovic@untz.ba
Izvoditelj predavanja	
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status predmeta	obavezan
Uslovi	nema
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija
Aktivnost koja se ocjenjuje	Aktivnost na nastavi 10% Pismeni testovi: - test sredinom semestra 20% - test na kraju semestra 20% Završni ispit (pristupni rad i usmeni): 50%
Ciljevi predmeta	Osposobiti studente III ciklusa za primjenu statističkih metoda u edukaciji i rehabilitaciji kroz pisanje naučnih radova. Osposobiti studente da koriste adekvatne statističke metode za istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji, te educirati studente za upotrebu statističkih aplikativnih programa koji se koriste za obradu podataka i statističku analizu.
Ishodi učenja	Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da: <ul style="list-style-type: none"> • Primjene adekvatnu statističku metodologiju u naučnim istraživanjima; • Koriste statističke metode za prikupljanje i obradu podataka kojima se istražuju i objašnjavaju složene i međusobno zavisne bio-psiho-socijalne pojave koje doprinose unaprijeđenju edukacijsko-rehabilitacijske prakse; • Pravilno primijene statističke metode za obradu podataka istraživanja i interpretiraju dobivene statističke rezultate; • Koriste statističke aplikativne programe koji se primjenjuju za obradu podataka i statističku analizu.
Indikativni sadržaj predmeta	Inferencijalna statistika. Procjene parametara i testiranje hipoteza. Parametarska statistika. Odabrani neparametarski testovi. Regresiona analiza. Model jednostavne linearne regresije. Mjere reprezentativnosti regresionog modela. Inferencijalnostatistička analiza u regresionom modelu. Jednostavna krivolinijska regresija. Korelaciona analiza. Koeficijent jednostavne linearne korelacije. Testiranje značajnosti procjene koeficijenta korelacije. Korelacija između kontinuirane i dihotomne varijable. Koeficijenti korelacije ranga. Koeficijenti asocijacije. Korelacija između nominalne i

	<p>rang varijable. Parcijalna korelacija. Dinamička analiza vremenskih nizova. Vremenski niz kao izraz dinamike. Konzistentnost vremenskog niza. Ciljevi i pristupi analize vremenskih nizova. Grafičko prikazivanje vremenskih nizova. Relativni pokazatelji dinamike. Odabrane metode analize vremenskih nizova. Klasična dekompozicija vremenskog niza. Trend komponenta. Ciklična komponenta. Sezonska komponenta. Multivarijaciona analiza u društvenim naukama. Međuzavisne tehnike multivarijacione analize. Zavisne tehnike multivarijacione analize. Nelinearna multivarijaciona analiza.</p> <p>Priprema podataka za statističku obradu u programima: STATISTICA, SPSS, SAS. Regresijska analiza (programi za regresijsku analizu, programi za robustnu regresijsku analizu). Faktorska analiza. Kanonička korelacijska analiza (programi za kanoničku korelacijsku analizu, programi za kvazikanoničku analizu). Diskriminacijska analiza (program za kanoničku diskriminacijsku analizu, program za robustnu diskriminacijsku analizu, program za analizu kovarijance). Taksonomska analiza (programi za hijerarhijsku analizu grupiranja, programi za nehijerarhijsku taksonomsku analizu).</p>
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Praktične vježbe za korištenje statističkih aplikativnih programa koji se koriste za obradu podataka i statističku analizu; – Priprema i izlaganje individualnih seminarских radova.
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>U osmoj sedmici semestra studenti pismeno polažu test, koji obuhvata do tada pređeno gradivo. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na prvom kolokviju može ostvariti maksimalno 20 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu drugi test, koji obuhvata pređeno gradivo iz drugog dijela semestra. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na drugom kolokviju može ostvariti maksimalno 20 bodova. Završni ispit obuhvata pisanje pristupnog rada i usmeni. Pozitivno ocijenjen pristupni rad je uslov za izlazak na usmeni ispit. Na usmenom ispitu student odgovara na tri pitanja iz gradiva obuhvaćenog nastavnim programom. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet</p>

	mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda, od čega minimalno 25 bodova na završnom ispitu.
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fazlović, S. (2013). Primijenjena statistika, Off Set, Tuzla. ▪ Pallant, J. (2007). SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows, Allen & Unwin. ▪ Nikolić, B. (1991). Neki modeli za rješavanje problema planiranja i kontrole transformacijskih procesa u primjeni kompjutera kod osoba s teškoćama socijalne integracije, Defektologija, 27, 1, 129-139. ▪ Nikolić, B. (1997). Analysis of Change in Simple of Respondents Described by a Group of Characteristics in Two Points in Time. Rehabilitation And Inclusion. (in) Proceedings of the 5th Scientific Conference of Faculty of Special Education and Rehabilitation, University of Zagreb, Zagreb, 23-26. 9.1997., 103-114. ▪ Nikolić, B. (1999). Kvantitativne promjene jednog uzorka ispitanika u više od dvije vremenske točke, Zbornik radova sa znanstvenog skupa - Kineziologija za 21. stoljeće. 25.-29.9.2002., Dubrovnik, 446-449. ▪ Nikolić, B., Bilić-Prčić, A., Pejčinović, R. (2001). Problem uzoraka i moguća rješenja u pedagogiji. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog kolokvija: Teorijsko-metodološka utemeljenost pedagoških istraživanja. 27.-28. 4.2001. Opatija, 155-177.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Halmi, A. (2003). Multivarijantna analiza u društvenim znanostima, Alinea, Zagreb. ▪ Petz, B. (2004). Osnovne statističke metode za nematematičare, Naklada Slap, Jastrebarsko. ▪ Dizdar, D., Maršić, T. (2000). Priručnik za korištenje programskog sustava STATISTICA. DIZIDOR. Zagreb. ▪ Momirović, K., Gredelj, M., Szivoczka, L. (1979). Multivarijantna analiza. ZPR. Zagreb. ▪ Nikolić, B. (1992). Robustna diskriminativna analiza uz parcijalizaciju efekata smetajućeg skupa varijabli. Znanstveni skup IV - Istaživanja na području defektologije, 88-89. (sažetak) ▪ Nikolić, B. (1992). Rješavanje problema linearne regresije metodom linearnog programiranja. Znanstveni skup-Istaživanja na području defektologije IV, 89-90. (sažetak) ▪ Nikolić, B. (1997). Povezanost dvaju skupova varijabli na temelju kanoničke analize kovarijance. Znanstveni skup 5. - Rehabilitacija i inkluzija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb. ▪ Žižak, A., Nikolić, B., Koller-Trbović, N. (2001). Procjena poštovanja prava djeteta u obitelji, Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 37, 2, 127-142. ▪ Nikolić, B., Bilić-Prčić, A., Pejčinović, R. (2005).

	<p>Metrijske karakteristike instrumenata opisanih na malim uzorcima. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 41, 1, 57-72.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nikolić, B., Pejčinović, R., Sarić, J. (2005). Analiza pouzdanosti instrumenta YLS pod modelom paralelnih formi. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 41, 2, 111-124.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.bhas.ba ▪ www.fzs.ba ▪ www.spss.com

Puni naziv predmeta	ETIKA U NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOM RADU										
Šifra predmeta											
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje										
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS										
Trajanje	jedan semestar (2+0+0)										
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli										
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet										
Nositelj predmeta	Dr.sc.Nada Pavlović-Čalić, vanredni profesor										
E-mail	nada.pavlovic-calic@ukctuzla.ba										
Izvoditelj predavanja											
Web stranica	www.erf.untz.ba										
Status predmeta	obavezan										
Uslovi	nema										
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija										
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- test sredinom semestra</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>- test na kraju semestra</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (seminarski rad):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Aktivnost na nastavi	10%	Pismeni testovi:		- test sredinom semestra	20%	- test na kraju semestra	20%	Završni ispit (seminarski rad):	50%
Aktivnost na nastavi	10%										
Pismeni testovi:											
- test sredinom semestra	20%										
- test na kraju semestra	20%										
Završni ispit (seminarski rad):	50%										
Ciljevi predmeta	Upoznati studente s osnovnim etičkim pojmovima u naučno-istraživačkom radu, te ih senzibilizirati za etička pitanja i etičke dileme. Očekuje se da studenti steknu znanja i vještine potrebne za prepoznavanje etičkih pitanja i donošenja etičkih prosudbi, te da ih se pripremi za primjenu etičnosti u struci i istraživanima.										
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupaju po principima i načelima etičnosti u naučno-istraživačkom radu; • koriste etičke teorije, principe i pravila, kao i etičke kodekse i deklaracije, te zakonske odredbe u naučno-istraživačkom radu koji uključuje ljudske subjekte (poseban naglasak na informiranom pristanku i pravima pacijenata); • prepoznaju i rješavaju etičke dileme u naučno-istraživačkom radu; 										
Indikativni sadržaj predmeta	Osnovni pojmovi u etici. Pojam etike u nauci. Etika u istraživanju. Etičke teorije, principi i pravila. Temeljna načela etike u naučnim istraživanjima (načelo poštenja, načelo objektivizma, načelo integriteta, načelo opreznosti, načelo otvorenosti, načelo poštovanja intelektualnog vlasništva, načelo tajnosti, načelo odgovornog objavljivanja, načelo poštovanja naučnih suradnika, načelo odgovornog mentorstva, načelo socijalne odgovornosti, načelo nediskriminacije, načelo kompetentnosti, načelo zakonitosti, načelo zaštite ljudskih subjekata). Važnost etičkih načela u naučnim istraživanjima. Etika istraživanja s djecom. Etički kodeks profesije: etička načela i kodeks ponašanja. Razvoj profesionalnog etičkog kodeksa. Etički kodeks (ASHA). Interdisciplinarnost, pluriperspektivnost i integrativnost etike. Etički odbori. Etička pitanja u istraživanjima u području specijalne edukacije i										

	rehabilitacije. Etička pitanja u medicinskim, pedagoškim i psihologijskim istraživanjima. Informirani pristanak sudionika i pristanak na sudjelovanje u istraživanju. Obmanjivanje kao dio istraživačkog postupka: obveze istraživača i prava sudionika. Objašnjavanje prave svrhe istraživanja. Etičke dileme. Primjeri iz prakse i njihova analiza.
Metode učenja	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Analiza i diskusija primjera iz prakse; – Priprema i izlaganje individualnih seminarских radova.
Objašnjenje o provjeri znanja	U osmoj sedmici semestra studenti pismeno polažu test, koji obuhvata do tada pređeno gradivo. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na prvom kolokviju može ostvariti maksimalno 20 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu drugi test, koji obuhvata pređeno gradivo iz drugog dijela semestra. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na drugom kolokviju može ostvariti maksimalno 20 bodova. Završni ispit obuhvata pripremu i izlaganje samostalnog seminarског rada-projekta vezanog za etiku u naučno-istraživačkom radu. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda, od čega minimalno 25 bodova na završnom ispitu.
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Borovečki A, Lacković A (ur.) (2008) Uvod: Etika u znanosti. Odgovorno ponašanje u znanosti: odabrani međunarodni i hrvatski dokumenti. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet. ▪ Šegota, I. (2000): Nova medicinska etika (bioetika) – kompendij. Medicinski fakultet, Rijeka. ▪ Ajduković, M. i Kolesarić, M. (Ur). (2003). Etički kodeks istraživanja s djecom. Zagreb: Vijeće za djecu Vlade Republike Hrvatske. Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži. ▪ Lindsay, G., Koene, C., Øvreeide, H. i Lang, F. (2008). Ethics for European psychologists. Hogrefe & Huber Pub. ▪ Popović, Z. (1999) Etika naučnog rada. U: Z.V. Popović. Kako napisati i publikovati naučno delo, Beograd: Akademska misao, str. 93-106. ▪ Prstačić M (2007) O etici, interdisciplinarnosti i rehabilitacijskim znanostima. Defektologija. 13 (2) (20: 109-120.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pimple Kenneth D (2002) Six Domains of Research Ethics. A Heuristic Framework for the Responsible Conduct of Research. U: R Spier, S.J Bird (ur.) Science and Engineering Ethics, 8, pp 191-205. ▪ Resnik D, (2011) What is Ethics & Why is it Important? U.S.: The National Institute of

	<p>Environmental Health Sciences</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Shamoo Adil E, Dunigan Cheryl D (2000) Ethics in Research. U: Steven R Goodman (ur.) Experimental Biology and Medicine: vol. 224 no. 4205-210. ▪ Shrader-Frechette K (1994) Ethics of Scientific Research. United States of America: Rowman & Littlefield Publishers, Inc. ▪ Bersoff, D. N. (2008). Ethical conflicts in psychology. Washington, D.C.: APA. ▪ Kolesarić, V. (2003). Neki psihologijski aspekti etike u istraživanju s djecom. Dijete i društvo, 1(5), 83-91. ▪ Prstačić, M. (1993). Identitet discipline. Defektologija, Vol, 29., br. 2, 159-163. ▪ Rakić, Lj. (2002) Etički problemi naučnih istraživanja - kad nauka oboli. Politika, Beograd, Dodatak Kultura - umetnost - nauka, 8.jun 2002 ▪ Kant, E. (1981). Zasnivanje metafizike morala, Beograd, BIGZ ▪ Čehok, K. (1996). Etika: priručnik jedne discipline. Zagreb: Školska knjiga. ▪ Matulić, T. (2001). Bioetika, Zagreb: Glas koncila. ▪ Konvencija o pravima osoba s invaliditetom
<p>Internet reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.efpa.eu ▪ http://www.apa.org ▪ http://www.asha.org/ ▪ http://www.worksupport.com/ ▪ http://www.crccertification.com/

Puni naziv predmeta	EPIDEMIOLOŠKA ISTRAŽIVANJA U SPECIJALNOJ EDUKACIJI I REHABILITACIJI	
Šifra predmeta		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje	
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS	
Trajanje	jedan semestar (2+0+0)	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli	
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	
Nositelj predmeta	Dr.sc.Josipa Bašić, redovni profesor	
E-mail	basic@erf.hr	
Izvoditelj predavanja		
Web stranica	www.erf.untz.ba	
Status predmeta	obavezan	
Uslovi	nema	
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija	
Aktivnost koja se ocjenjuje	Aktivnost na nastavi	10%
	Pismeni testovi:	
	- test sredinom semestra	20%
	- test na kraju semestra	20%
	Završni ispit (seminarski rad):	50%
Ciljevi predmeta	Upoznati studente s osnovnim epidemiološkim pojmovima i pokazateljima u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji. Očekuje se da studenti steknu znanja i vještine potrebne za epidemiološka istraživanja.	
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumiju pojavnosti i raspodjelu bolesti, poremećaja kao i invalidnosti u ljudskoj populaciji; • iskažu i analiziraju osnovne pokazatelje veličine problema pojavnosti poremećaja govora, jezika, glasa i sluha, ponašajnih poremećaja, invalidnosti, intelektualnih teškoća i oštećenja vida; • postave osnove epidemiološkog istraživanja poremećaja govora, jezika, glasa i sluha, ponašajnih poremećaja, invalidnosti, intelektualnih teškoća i oštećenja vida; • kritički prate epidemiološka istraživanja o poremećajima govora, jezika, glasa i sluha, ponašajnim poremećajima, invalidnosti, intelektualnim teškoćama i oštećenjima vida; • razumiju prirodni tok, etiologije i rizičnih faktora za razvoj poremećaja i invalidnosti. 	
Indikativni sadržaj predmeta	Definicija i osnove epidemiologije, podjela epidemiologije: opisna , analitička, eksperimentalna, teoretska (modeliranje). Pokazatelji u epidemiologiji: incidencija, prevalencija, mortalitet, letalitet. Prirodni tijek bolesti. Epidemiološke varijable. Socijalne determinante bolesti i poremećaja. Genetska i molekularna epidemiologija. Izvori podataka za ocjenu veličine problema poremećaja govora, jezika, glasa i sluha, ponašajnih poremećaja, invalidnosti, intelektualnih teškoća i oštećenja vida: rutinska statistika, registri, istraživanja. Bosanskohercegovački registri o osobama sa poremećajima govora, jezika,	

	<p>glasa i sluha, ponašajnim poremećajima, invalidnosti, intelektualnim teškoćama i oštećenjima vida: način prikupljanja podataka iz raznih resora, unos, obrada i korištenje podataka, zaštita podataka. Međunarodna klasifikacija funkcioniranja i zdravlja (ICF), osnovni koncept i podjela poremećaja i dizabiliteta. Epidemiološke istraživačke studije komunikacijskih poremećaja. Epidemiologija: klinička praksa i istraživanja jezičkih poremećaja u djece. Epidemiološka istraživanja kašnjenja u razvoju ekspresivnog jezika na uzrastu od dvije do šest godina. Epidemiologija i prognoza specifičnih teškoća u učenju. Epidemiologija specifičnih jezičkih poremećaja: prenatalni i perinatalni riziko faktori. Epidemiološke istraživačke studije ponašajnih poremećaja. Epidemiološke istraživačke studije invalidnosti, intelektualnih teškoća i oštećenja vida. Prikaz pokazatelja za svijet i Bosnu i Hercegovinu. Skrining, definicija i značajke. Prenatalni skrining. Genetsko savjetovanje.</p>
Metode učenja	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Analiza i diskusija primjera iz prakse; – Priprema i izlaganje individualnih seminarskih radova.
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>U osmoj sedmici semestra studenti pismeno polažu test, koji obuhvata do tada pređeno gradivo. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na prvom kolokviju može ostvariti maksimalno 20 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu drugi test, koji obuhvata pređeno gradivo iz drugog dijela semestra. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na drugom kolokviju može ostvariti maksimalno 20 bodova. Završni ispit obuhvata pripremu i izlaganje samostalnog seminarskog rada-projekta vezanog za epidemiološka istraživanja u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda, od čega minimalno 25 bodova na završnom ispitu.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Babuš, V. (ur.) (1997): Epidemiologija. Medicinska naklada. Zagreb. ▪ Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja (2006): Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb. (prijevod) ▪ Murray, C.J., Lopez, A.D. (1994): Quantifying disability: data, methods and results. Bull World Health Organ., 72,481-494. ▪ Murray, C.J., Lopez, A.D. (1996): Global and regional descriptive epidemiology of disability prevalence, health expectancies and years lived with disability. (in) Murray, C.J., Lopez, A.D. (eds.) Global Burden of

	<p>Disease. Boston, Harvard, 201-246.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Thomson, T., Felce, D., Symons, F.J. (eds.) (2000): Behavioural Observation. Technology and Applications in Developmental Disabilities. Paul H. Brooks, Baltimore. ▪ Guralnick, M. (ed.) (1997): The Effectiveness of Early Intervention. Brooks, Baltimore. ▪ Bradshaw J. (1998): Assessing and intervening in the communication environment. British Journal of Learning Disabilities 26,62-65. ▪ Byles, J. (2005). The epidemiology of communication and swallowing disorders. Advances in Speech-Language Pathology, 7, 1-7. ▪ Conti-Ramsden, G., Simkin, Z., & Botting, N. (2006). The prevalence of autistic spectrum disorders in adolescents with a history of specific language impairment (SLI). Journal of Child Psychology and Psychiatry, 47(6), 621-628. ▪ Craig, A., Hancock, K., Tran, Y., Craig, M., & Peters, K. (2002). Epidemiology of stuttering in the community across the entire lifespan. Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 45, 1097-1105. ▪ Lubker, B. B., & Tomblin, J. B. (1998). Epidemiology: Informing clinical practice and research on language disorders in children. Topics in Language Disorders, 19(1), 1-26. ▪ Weindrich, D., Jennen-Steinmetz, C., Laucht, M., Esser, G., & Schmidt, M. H. (2000). Epidemiology and prognosis of specific disorders of language and scholastic skills. European child & adolescent psychiatry, 9(3), 186-194.
<p>Dodatna literatura</p>	<p>Beitchman, J. H., Nair, R., Clegg, M., & Patel, P. G. (1986). Prevalence of speech and language disorders in 5-year-old kindergarten children in the Ottawa-Carleton region. Journal of Speech and Hearing Disorders, 51, 98-110.</p> <p>Craig, A., & Tran, Y. (2005). The epidemiology of stuttering: The need for reliable estimates of prevalence and anxiety levels across the lifespan. Advances in Speech-Language Pathology, 7(1), 41-46.</p> <p>Law, J., Boyle, J., Harris, F., Harkness, A., & Nye, C. (2000). Prevalence and natural history of primary speech and language delay: Findings from a systematic review of the literature. International Journal of Language and Communication Disorders, 35(2), 165-188.</p> <p>McKinnon, D. H., McLeod, S., & Reilly, S. (2007). The prevalence of stuttering, voice, and speech-sound disorders in primary school students in Australia. Language, Speech, and Hearing Services in Schools, 38, 5-15.</p> <p>Rescorla, L., Hadicke-Wiley, M., & Escarce, E. (1993). Epidemiological investigation of expressive language delay at age two. First Language, 13, 5-22.</p>

	<p>Shriberg, L. D., Tomblin, B. J., & McSweeney, J. L. (1999). Prevalence of speech delay in 6-year-old children and comorbidity with language impairment. <i>Journal of Speech, Language, and Hearing Research</i>, 42(6), 1461-1481.</p> <p>Tomblin, J. B., Records, N. L., Buckwalter, P., Zhang, X., Smith, E., & O'Brien, M. (1997). Prevalence of specific language impairment in kindergarten children. <i>Journal of Speech & Hearing Research</i>, 40(6), 1245-1260.</p> <p>Tomblin, J. B., Zhang, X. Y., Buckwalter, P., & Catts, H. (2000). The association of reading disability, behavioral disorders, and language impairment among second-grade children. <i>Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines</i>, 41, 473-482.</p> <p>World Health Organization (1994). <i>International Classification of Diseases (ICD-10)</i>. Geneva: Author</p>
Internet reference	

Puni naziv predmeta	ISTRAŽIVANJA U LOGOPEDIJI
Šifra predmeta	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	10 ECTS
Trajanje	jedan semestar (4+0+0)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Nositelj predmeta	Dr.sc.Mirela Duranović, vanredni profesor
E-mail	mirela.duranovic@untz.ba
Izvoditelj predavanja	
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status predmeta	izborni
Uslovi	nema
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija sa studijskog programa „Logopedija“
Aktivnost koja se ocjenjuje	Aktivnost na nastavi 10% Prisutnost na nastavi 30% Završni ispit (samostalni projekat): 60%
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta jeste razvoj sposobnosti samostalne izrade i provođenja znanstvenih istraživanja na području logopedije.
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> • Razumijevanje konteksta, opravdanosti i načina provođenja istraživanja iz područja logopedije; • Sposobnost korištenja različitih metoda istraživanja u logopediji; • Sticanje znanja o projektiranju znanstvenog istraživanja u logopediji; • Razvijanje sposobnosti samostalnog provođenja znanstvenih istraživanja iz područja logopedije.
Indikativni sadržaj predmeta	Organiziranje istraživanja iz područja logopedije; Upotreba različitih metoda istraživanja u logopediji; Primjena mjernih instrumenata u logopediji; Istraživanja u oblasti razvojnih jezičkih poremećaja; Istraživanja u oblasti motoričkih govornih poremećaja; Istraživanja u oblasti specifičnih teškoća u učenju; Analiza istraživanja disleksije u različitim jezicima; Istraživanja u oblasti poremećaja tečnosti govora; Istraživanja u oblasti poremećaja glasa; Istraživanja u oblasti artikulacijsko-fonoloških poremećaja; Istraživanja u oblasti afaziologije i poremećaja gutanja i hranjenja; Pisanje znanstvenog projekta iz područja logopedije; Predstavljanje rezultata; Proces objavljivanja rezultata istraživanja.
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačanije metode učenja na predmetu su predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata. Priprema i izlaganje samostalnog zadatka.

Objašnjenje o provjeri znanja	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita. Aktivnosti koje se ocjenjuju su: prisutnost na predavanjima, aktivnost studenta, samostalni projekat.
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Van Houtte, e., Claeys, S., Wuyts, F., Van Lierde, K. (2011). The Impact of Voice Disorders Among Teachers: Vocal Complaints, Treatment-Seeking Behavior, Knowledge of Vocal Care, and Voice-Related Absenteeism. <i>Journal of Voice</i>, 25, 5, 570–575. ▪ Byrd, C. T., Valley, M., Anderson, J.D., Sussman, H. (2012). Nonword repetition and phoneme elision in adults who do and do not stutter. <i>Journal of Fluency Disorder</i>, 37, 3, 188–201. ▪ Eklund, K.M., Torppa, M., Lyytinen, H. (2013). Predicting Reading Disability: Early Cognitive Risk and Protective Factors. <i>Dyslexia</i>, doi: 10.1002/dys.1447. [Epub ahead of print] ▪ Ziegler, J.C., Perry, C., Ma-Wyatt, A., Ladner, D., Schulte-Körne, G. (2013). Developmental dyslexia in different languages: Language-specific or universal? <i>Journal of Experimental Child Psychology</i>, 86, 3, 169-193. ▪ Duranovic, M., Sehic, S. (2011). The Speed of Articulatory Movements Involved in Speech Production in Children With Dyslexia. <i>J Learn Disabil</i> published online 4 November, DOI: 10.1177/0022219411419014 ▪ Haley, K.L., Jacks, A., Cunningham, K.T. (2012). Error variability and the differentiation between apraxia of speech and aphasia with phonemic paraphasia. <i>Journal of Speech, Language and Hearing Research</i>. [Epub ahead of print] ▪ Herd CP, Tomlinson CL, Deane KH, Brady MC, Smith CH, Sackley CM, Clarke CE. (2012): Comparison of speech and language therapy techniques for speech problems in Parkinson's disease. <i>Cochrane Database Syst Rev</i>. CD002814. doi: 10.1002/14651858.CD002814.pub2. Review. ▪ Gray C, Baylor C, Eadie T, Kendall D, Yorkston K. (2012). The Levels of Speech Usage rating scale: comparison of client self-ratings with speech pathologist ratings. <i>Int J Lang Commun Disord</i>. 47, 3, 333-44. ▪ Kunnari S, Saaristo-Helin K, Savinainen-Makkonen T. (2012). Phonological mean length of utterance in specific language impairment: a multi-case study of children acquiring Finnish. <i>Clin Linguist Phon</i>. 26, 5, 428-44. ▪ Strand EA, McCauley RJ, Weigand SD, Stoeckel RE, Baas BS. (2012). A Motor Speech Assessment for Children with Severe Speech Disorders: Reliability and Validity Evidence. <i>J Speech Lang Hear Res</i>.

	<p>Epub ahead of print.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Davis GA (2007) <i>Aphasiology. Disorders and clinical practice</i>, 2nd ed. Boston: 2000 Pearson Education, Inc. ▪ Papathanasiou I, De Bleser R (2003) (eds) <i>The sciences of aphasia: from therapy to theory</i>. Boston: Pergamon.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Roy, N., Bless, D.M., Heisey, D. (2000). Personality and voice disorders: A multitrait-multidisorder analysis. <i>Journal of Voice</i>, 14, 4, 521–548. ▪ Smith, A., Goffman, L., Sasisekaran, J., Weber-Fox, C. (2012). Language and motor abilities of preschool children who stutter: Evidence from behavioral and kinematic indices of nonword repetition performance. <i>Journal of Fluency Disorder</i>, 37, 4, 344-358. ▪ Tops, W., Callens, M. Bijn, E., Brysbaert, M. (2012). Spelling in Adolescents With Dyslexia: Errors and Modes of Assessment. <i>Journal of Learning Disabilities</i>, [Epub ahead of print]. ▪ Landerl, K. et al. (2012). Predictors of developmental dyslexia in European orthographies with varying complexity. <i>J Child Psychol Psychiatry</i>. Dec 10. doi: 10.1111/jcpp.12029. [Epub ahead of print] ▪ Raymer, A M., et al. (2008). Translational Research in Aphasia: From Neuroscience to Neurorehabilitation. <i>Journal of Speech, Language, and Hearing Research</i>, 51, S259-S275. ▪ Zivković Z, Golubović S. (2012). Tongue mobility in patients with cerebral palsy. <i>Vojnosanit Pregl.</i>, 69, 6, 488-91. ▪ Farronato G, Giannini L, Riva R, Galbiati G, Maspero C. (2012). Correlations between malocclusions and dyslalias. <i>Eur J Paediatr</i>, 13, 1, 13-8.
Internet reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.asha.org ▪ www.bdadyslexia.org.uk ▪ www.aphasia.org ▪ www.isastutter.org ▪ www.ialp.info

Puni naziv predmeta	ISTRAŽIVANJA U SURDOAUDIOLOGIJI
Šifra predmeta	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	10 ECTS
Trajanje	jedan semestar (4+0+0)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Nositelj predmeta	Dr.sc.Husnija Hasanbegović, vanredni profesor
E-mail	husnija.hasanbegovic@untz.ba
Izvoditelj predavanja	
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status predmeta	izborni
Uslovi	nema
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija sa studijskog programa „Surdoaudiologija“
Aktivnost koja se ocjenjuje	Aktivnost na nastavi 10% Prisutnost na nastavi 30% Završni ispit (samostalni projekat): 60%
Ciljevi predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljavanje za istraživanja u poboljšanju edukacije i rehabilitacije slušno oštećenih osoba. - Osposobljavanje za istraživanja u problemima komunikacije i socijalizacije u cilju poboljšavanja sposobnosti savladavanja barijera sa okolinom. - Osposobljavanje za istraživanja u problemima radne integracije i socijalizacije slušno oštećenih osoba. - Osposobljavanje za istraživanje i razvoj potencijala za poboljšanje sazajnih kapaciteta i jačanja motivacije u području kognitivnog razvoja slušno oštećenih osoba. - Osposobljavanje za istraživanja u problemima psiholoških implikacija u području psihologije slušno oštećenih osoba. - Osposobljavanje za istraživanja u problemima prostorne orijentacije, motoričkih sposobnosti i vještina slušno oštećenih osoba. - Osposobljavanje za istraživanja u problemima slušne percepcije, dijagnostike i upotrebe slušnih pomagala u poboljšanju čujnog procesa. - Osposobljavanje za istraživanja u problemima buke i njenih implikacija na psihološke i funkcionalne poremećaje
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samostalno modificiraju naučne parametre, da budu prilagodljivi individualnim mogućnostima i sposobnostima slušno oštećenih osoba. • Istražuju oblast adekvatnom upotrebom naučne metodologije koja je primjenjiva u oblasti. • Temeljno razumijevaju predmete istraživanja i primjenjivost rezultata iz oblasti doktoriranja. • Istražuju i objavljuju rezultate o kognitivnim sposobnostima slušno oštećenih osoba, brzini shvaćanja i procesiranja informacija, opsegu pažnje, i

	<p>drugim senzornim i mentalnim sposobnostima.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istražuju i objavljuju rezultate o tretmanima i metodama induktivnog učenja i operacijskog mišljenja slušno oštećenih osoba. • Istražuju i objavljuju rezultate o dijagnostičkim procedurama i upotrebi novih tehnologija u poboljšanju čujnog procesa. • Primijene istraživačku kreativnost u kreiranju mjernih instrumenata u području oštećenja sluha. • Istražuju i objavljuju rezultate o prevenciji i ranoj detekciji i ranim tretmanskim postupcima. • Uoče probleme koji opterećuju pojedinca i zajednicu i rade na iznalaženju naučnih rješenja od društvene važnosti. • Razviju sposobnost analize varijacija uz upotrebu naučnih interpretacija. • Razviju sposobnost komuniciranja sa naučnicima iz zemlje i svijeta u cilju razmjene podataka ili objavljivanja rezultata
<p>Indikativni sadržaj predmeta</p>	<p>Potrebe za naučnim istraživanjem u području surdoaudiologije; Istraživački problemi rehabilitacijskoj audiologiji; Istraživački problemi edukacijskoj audiologiji; Kauzalne veze stručnog i naučnog pristupa; Istraživački problemi distiktivnih karakteristika populacije slušno oštećenih osoba; Psihološke indikacije i implikacije na posljedice oštećenja sluha; Kognitivni procesi i mentalno prestruktuiranje slušno oštećenih osoba; Istraživački problemi u verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji slušno oštećenih osoba; Istraživački problemi u području ponašanja slušno oštećenih osoba i njihova uloga u istraživanju; Istraživački problemi u području socijalizacije i radne integracije; Istraživanja jezičkih elemenata; Istraživanja čitanja i pisanja; Istraživanja bilingvalnog pristupa u rehabilitaciji; Istraživanja u prevenciji, dijagnostici i ranoj intervenciji; Istraživanja razvoja slušnih pomagala i novih tehnologija u procesima čujenja; Istraživanje buke i njenih implikacija na funkcionalne i psihološke poremećaje.</p>
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata. Priprema i izlaganje samostalnog zadatka.</p>
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita. Aktivnosti koje se ocjenjuju su: prisutnost na predavanjima, aktivnost studenta, samostalni projekat.</p>

Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andrews, J., & Mason, J. (1991). Strategy usage among deaf and hearing readers. <i>Exceptional Children</i>, 57, 536–546. ▪ Brown, P., & Brewer, L. (1996). Cognitive processes of deaf and hearing skilled and less skilled readers. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>, 1, 263–270. ▪ Kelly, L. (2003a). Considerations for designing practice for deaf readers. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>, 8, 170–186. ▪ Kelly, L. (2003b). The importance of processing automaticity and temporary storage capacity to the differences in comprehension between skilled and less skilled college-age deaf readers. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>, 8, 230–249. ▪ Marschark, M., Lang, H., & Albertini, J. (2002). <i>Educating deaf students: From research to practice</i>. New York: Oxford University Press. ▪ Martin, D. (1991). <i>Advances in cognition, education, and deafness</i>. Washington, DC: Gallaudet University Press. ▪ Miller, P. (2002). Communication mode and the processing of printed words: Evidence from readers with prelingually acquired deafness. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>, 7, 312–329. ▪ Paul, P. (2001). <i>Language and deafness</i> (3rd ed.). San Diego, CA: Singular. ▪ Paul, P. (2009). <i>Language and deafness</i> (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett. ▪ Peterson, C. C., Wellman, H. M., & Liu, D. (2005). Steps in theory of mind development for children with deafness or autism. <i>Child Development</i>, 76, 502–517. ▪ Banner, A Wang, Y. (2011) An Analysis of the Reading Strategies Used by Adult and Student Deaf Readers. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Harris, M., Terlektsi, E. (2011) Reading and Spelling Abilities of Deaf Adolescents With Cochlear Implants and Hearing Aids. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Albertini, J., Mayer, C. (2011) Using Miscue Analysis to Assess Comprehension in Deaf College Readers <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Ducharme, D. A. Arcand, I. (2011) How Do Deaf Signers of LSQ and Their Teachers Construct the Meaning of a Written Text? <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Narr, R F., tephanie Cawthon, S.W. (2011) The “Wh” Questions of Visual Phonics: What, Who, Where, When, and Why. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Borgna, G., Convertino, C., Marschark, M., Morrison, C., Rizzolo, K. (2011) Enhancing Deaf

	<p>Students' Learning from Sign Language and Text: Metacognition, Modality, and the Effectiveness of Content Scaffolding <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Martin, D., Bat-Chava, Y., Lalwani, A, Waltzman, S. B. (2011) Peer Relationships of Deaf Children With Cochlear Implants: Predictors of Peer Entry and Peer Interaction Success <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Eckert, R. C. (2011) Toward a Theory of Deaf Ethnos: Deafnicity _ D/deaf (Ho'maemon d Homo'glosson d Homo'threskon) <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>. ▪ Richardson, J T. E., Marschark, M., Sarchet, T., Sapere, P. (2011) Deaf and Hard-of-Hearing Students' Experiences in Mainstream and Separate Postsecondary Education <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Easterbrooks, S. R., & Stephenson, B. (2006). An examination of twenty literacy, science, and mathematics practices used to educate students who are deaf or hard of hearing. <i>American Annals of the Deaf</i>, 151, 385–397. ▪ Gibbs, K. W. (1989). Individual differences in cognitive skills related to reading ability in the deaf. <i>American Annals of the Deaf</i>, 134, 214–218. ▪ Moores, D., & Martin, D. (Eds.). (2006). <i>Deaf learners: Developments in curriculum and instruction</i>. Washington, DC: Gallaudet University Press. ▪ Moores, D., & Meadow-Orlans, K. (Eds.). (1990). <i>Educational and developmental aspects of deafness</i>. Washington, D.C: Gallaudet University Press. ▪ Schirmer, B. (2003). Using verbal protocols to identify the reading strategies of students who are deaf. <i>Journal of Deaf Studies and Deaf Education</i>, 8, 157–170. ▪ Schirmer, B. R., & McGough, S. M. (2005). Teaching reading to children who are deaf: Do the conclusions of the National Reading Panel apply? <i>Review of Educational Research</i>, 75, 83–117. ▪ Strassman, B. K. (1992). Deaf adolescents' metacognitive knowledge about school-related reading. <i>American Annals of the Deaf</i>, 137, 326–330. ▪ Trezek, B., Wang, Y., & Paul, P. (2010). <i>Reading and deafness: Theory, research and practice</i>. Clifton Park, NY: Cengage Learning. ▪ Walls, J. (2005). <i>The Glass Castle</i>. New York: Scribner.
<p>Internet reference</p>	

Puni naziv predmeta	ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU INTELEKTUALNIH TEŠKOĆA
Šifra predmeta	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	10 ECTS
Trajanje	jedan semestar (4+0+0)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Nositelj predmeta	Dr.sc.Medina Vantić Tanjić, vanredni profesor
E-mail	medina.vantictanjic@gmail.ba
Izvoditelj predavanja	
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status predmeta	izborni
Uslovi	nema
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija sa studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“
Aktivnost koja se ocjenjuje	Seminarski rad 20% Pristupni rad 30% Završni ispit (pismeni ili usmeni): 50%
Ciljevi predmeta	Sticanje aktuelnih znanja iz područja intelektualnih teškoća, osposobljavanje za samostalno kritičko praćenje naučne literature, stvaranje uslova za samostalan i uspješan naučni rad u skladu sa najvišim stručnim i etičkim standardima, ovladavanje vještinama i savremenim metodama istraživanja u području intelektualnih teškoća.
Ishodi učenja	Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da: <ul style="list-style-type: none"> • Samostalno i timski obavljaju naučno-istraživački rad iz područja intelektualnih teškoća; • Vladaju vještinama i savremenim metodama istraživanja u području intelektualnih teškoća. • Samostalno uočavaju i definiiraju relevantne istraživačke problem. • Koriste suvremene istraživačke instrumente, metode i postupke. • Kritički analiziraju, prosuđuju i povezuju znanja stečena na ranijim nivoima obrazovanja, radi razvoja edukacijsko-rehabilitacijske nauke i sposobnost, da u akademskom i profesionalnom okruženju promovišu i kreiraju politiku, strategije, programe i inicijative iz područja intelektualnih teškoća; • Sopstvenim izvornim istraživanjima, a posebno rezultatima istraživanja dobijenim izradom doktorske disertacije daju lični doprinos proširenju granica znanja u užoj edukacijsko-rehabilitacijskoj oblasti.
Indikativni sadržaj predmeta	Istraživanja u specijalnoj edukaciji: dizajn, metode i primjene, Dijagnostički i rehabilitacijski tretman djece sa smetnjama u intelektualnom razvoju, Osobe sa intelektualnim teškoćama u ulozi roditelja, Zbrinjavanje u hraniteljskim porodicama, Maladaptivno ponašanje i bihevioralna modifikacija, Proces deinstitucionalizacije osoba sa intelektualnim teškoćama, potrebe za podrškom, Samostalni život sa podrškom,

	<p>Osposobljavanje i zapošljavanje, Podržano zapošljavanje, Učitelj-istraživanja o posebnim obrazovnim potrebama, Obrazovanje učenika s intelektualnim teškoćama: Istraživanje i praksa, Učenje i spoznavanje osoba s intelektualnim teškoćama, Jačanje kvalitete života osoba s intelektualnim teškoćama, Izazovi ljudskih prava osoba s intelektualnim teškoćama, Intelektualne teškoće i socijalna inkluzija, Prepreke s kojima se suočavamo u inkluziji: Međunarodni odgovori na razvoju inkluzivnog obrazovanja, Inkluzivna učionica: strategije za učinkovitu nastavu, Kooperativno podučavanje, Intelektualne teškoće i autizam, Tretman djece sa autizmom, Uspjeh u školi s Aspergerovim sindromom, Potreba obezbjeđivanja beneficiranog radnog staža defektologe i druge stručne saradnike.</p>
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata. Priprema i izlaganje samostalnog zadatka.</p>
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>U toku semestra student je dužan izraditi i odbraniti seminarski rad iz problematike intelektualnih teškoća. Na kraju semestra student polaže završni ispit koji može biti pismeni ili usmeni, o čemu se izjašnjava kandidat. Završni ispit obuhvata tematiku obrađenu na predavanjima. Uslov za polaganje završnog ispita je izrada i odbrana pristupnog rada-istraživačkog rada sa svim svojim komponentama.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Petrov R., Gjurchinovska L., Stanojkovska Trajkovska N. (2008): Zaštita i rehabilitacija na lica so invalidnost, Filozofski fakultet, Skoplje. ▪ Petrov R. (2007.): Lica so invalidnost: profesionalna orienta-cija, osposobuvanje i vrabotuvanje, Filozofski fakultet, Skoplje. ▪ Bojanin S., Pijašo Dž., Glumbić N., Selaković M. (2001): Autizam danas, Zavod za udžbnike i nastavna sredstva, Beograd. ▪ Foreman P. (2009): Education of Students With an Intellectual Disability: Research and Practice, Charlotte: Information age publishing, INC. ▪ Glumbić N. (2006): Odrasle osobe sa autizmom, Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd ▪ Ljubešić M. (2003): Biti roditelj, model dijagnostičko-savjetodavnog praćenja ranog dečjeg razvoja i podrške obitelji s malom djecom, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Zagreb. ▪ Petrov R. i sur. (2008): Zaštita i rehabilitacija na lica

	<p>so invalidnost, Filozofski fakultet Skopje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Petrov R., Kopačev D., Takašmanova T. (2004): Deinstitutionalizacija na deca so teška mentalna retardacija, Filozofski fakultet Skopje. ▪ Rojević G., Berić T., Rojević I. (2007): Škola životnih veština, Dečje srce- humanitarna organizacija za pomoć osobama sa smetnjama u razvoju, Beograd. ▪ Rumrill P. D. , Cook B. G. , Wiley A. L. (2011): Research in special education : designs, methods, and applications, Springfield, Ill. ▪ Vulliamy G., Webb R. (1992): Teacher research and special educational needs, Virginia, David Fulton.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alderson P, Goodey C. (1999): Autism in Special and Inclusive Schools: there has to be a point to their being there. Disability & Society, Vol. 14, No. 2, 249–261. ▪ Barber C. (1996): The integration of a Very Able Pupil with Asperger Syndrome into Mainstream School, British Journal of Special Education, 23 (1), 19-24. ▪ Čordić A., Bojanin S., Vukajlović B. (1999): Ne pored drugih, nego sa drugima, Centar Zastiti me, Banja Luka. ▪ Došen A., Igrić Lj. (2002): Unapređivanje skrbi za osobe s mentalnom retardacijom, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb. ▪ Herencić M., Mihanović V. (2006): Kvalitativna analiza udomiteljstva za djecu s teškoćama u Republici Hrvatskoj stanje i perspektive, Udruga za promicanje inkluzije, Zagreb. ▪ Kober R. (2011): Enhancing the Quality of Life of People with Intellectual Disabilities: From Theory to Practice, Social Indicators Research Series,41, University of Illinois. ▪ Walmsley J., Johnson K. (2003): Inclusive Research With People With Learning Disabilities: Past, Present and Futures, British Library.
Internet reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.amazon.co.uk/ ▪ http://books.google.ba ▪ http://www.worldcat.org/ ▪ www.inkluzija.org

Puni naziv predmeta	ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU OŠTEĆENJA VIDA						
Šifra predmeta							
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje						
Bodovna vrijednost ECTS	10 ECTS						
Trajanje	jedan semestar (4+0+0)						
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli						
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet						
Nositelj predmeta	Dr.sc.Branka Jablan, vanredni profesor						
E-mail	jablanb@vektor.net						
Izvoditelj predavanja							
Web stranica	www.erf.untz.ba						
Status predmeta	izborni						
Uslovi	nema						
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija sa studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“						
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Pristupni rad</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (pismeni ili usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Seminarski rad	20%	Pristupni rad	30%	Završni ispit (pismeni ili usmeni):	50%
Seminarski rad	20%						
Pristupni rad	30%						
Završni ispit (pismeni ili usmeni):	50%						
Ciljevi predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje znanja o aktuelnim istraživanjima o senzornim, perceptivnim, kognitivnim, motornim, gnostičkim, praksičkim implikacijama oštećenja vida, pedagoškom i akademskom modelu oštećenja vida, socijalnom modelu oštećenja vida, subkliničkom modelu oštećenja vida. - Sticanje znanja o aktuelnim istraživanjima i novinama u vaspitanju i obrazovanju višestruko ometenih vizuelno oštećenih osoba. - Modeli obrazovanja, edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjem vida. - Sticanja znanja o metodama procjene i edukaciono-rehabilitacionog tretmana u uslovima oštećenja vida. - Sticanje znanja o aktuelnim istraživanjima i novinama u rehabilitaciji odraslih osoba sa oštećenjem vida. - Sticanje znanja za samostalna naučna istraživanja u oblasti edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjem vida. 						
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprovode naučno-istraživački rad u području edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjem vida. • Ostvaruju kompetentnu superviziju senzornih, perceptivnih, kognitivnih, motornih, praksičkih i gnostičkih sposobnosti osoba sa oštećenjem vida, • Vršer procjenu i tretman socijalne kompetencije, dodatnih smetnji i poremećaja. • Ostvaruju instruktivni rad na izradi individualnih obrazovnih planova osoba sa oštećenjem vida. • Organizuju implementaciju originalnih a istraživanja u usavršavaju oblasti edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjem vida. 						
Indikativni sadržaj predmeta	Savremena istraživanja u području edukativnih i rehabilitacionih nauka i njihova implementacija za poboljšanje kvaliteta života osoba sa oštećenjem vida.						

	Analiza i kritički osvrt naučno-istraživačkog rada u području specijalne edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjem vida.
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata. Priprema i izlaganje samostalnog zadatka.
Objašnjenje o provjeri znanja	U toku semestra student je dužan izraditi i odbraniti seminarski rad iz problematike intelektualnih teškoća. Na kraju semestra student polaže završni ispit koji može biti pismeni ili usmeni, o čemu se izjašnjava kandidat. Završni ispit obuhvata tematiku obrađenu na predavanjima. Uslov za polaganje završnog ispita je izrada i odbrana pristupnog rada-istraživačkog rada sa svim svojim komponentama.
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jablan, B. (2010): Čitanje i pisanje Brajevog pisma, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd; ▪ Jablan B., Hanak N. (2008): Teorija uma dece sa oštećenjem vida. U Glumbić N. i sar. Teorija uma dece sa posebnim potrebama, FASPER, Beograd. ▪ Eškirović, B. (2002): Vizuelna efikasnost slabovide dece u nastavi; SD Publik, Beograd. ▪ Eškirović B., Jablan, B., Vučinić, V., Golubović, S. (2005): Vizuelne sposobnosti dece mlađeg školskog uzrasta, u Golubović, S. i grupa autora: „Smetnje u razvoju kod dece mlađeg školskog uzrasta“, Defektološki fakultet, Beograd, str. 191 – 318. ▪ Sacks, S.Z., Silberman, R.K. (2008): Educating Students Who Have Visual Impairments wits Other Disabilities, Paul H. Brookes Publishing Co. ▪ Радурлов, В. (2009): Брајлово ограмотјаване и мултиграматност, „Контраст“, Богомилово.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jablan, B., Stanimirov, K., Sjeničić, M. (2011): Teškoće u zapošljavanju osoba sa oštećenjem vida, Sociološki pregled, god. XLV, br. 2. str. 235-256. ▪ Jablan, B., Stanimirov, K. (2012): Sistem kalendara i komunikacija slepo-gluve dece, Specijalna edukacija i rehabilitacija, Vol. 11, br. 1, str. 107-122, FASPER. ▪ Vučinić, V., Gligorović, M., Jablan, B., Eškirović, B. (2012): Razvojne sposobnosti dece sa lakšim smetnjama vida, Specijalna edukacija i rehabilitacija, Vol. 11, br. 4. 585-602. ▪ Grbović, A., Eškirović, B., Jablan, B. (2011): Socijalne veštine dece sa oštećenjem vida u redovnoj školi, u N. Glumbić i V. Vučinić (ur): Zbornik radova sa V međunarodnog naučnog skupa Specijalna edukacija i rehabilitacija danas, 24-27. septembar, Zlatibor,

	<p>Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, str. 222-228.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Eškirović, B., Vučinić, V. (2009): Razvoj vizuelne percepcije kod dece oštećenog vida do polaska u školu, u Radovanović, D. (ed): „Istraživanja u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji“, Univerzitet u Beogradu Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju - CIDD, Beograd, str.605-616. ▪ Eškirović, B., Vučinić, V. (2009): The problem of Non-understanding of Low vision, Proceedings from 7th European Conference of ICEVI, „Living in a Changing Europe“, Session „School Age“, pp. 1-8, www.icevi-europe.org. Dublin, Ireland. ▪ Eškirović B., Vučinić V., Jablan B. (2012): Vizuelna efikasnost slabovide dece u diferencijaciji i imenovanju boja, Specijalna edukacija i rehabilitacija-danas, Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 14-16. septembar 2012. ▪ Eškirović B., Vučinić V., Jablan B. (2012): Edukacioni pristup čitanju slabovidnih učenika, II naučni skup Stremljenja i novine u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji, Beograd, 28. decembar 2012. Zbornik radova, 107-115. ▪ Jablan B., Vučinić V., Eškirović B. (2012): Individualni obrazovni plan za učenike sa oštećenjem vida, II naučni skup Stremljenja i novine u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji, Beograd, 28. decembar 2012. Zbornik radova. ▪ Teskeredžić A. (2009) Procjena vizuelne percepcije grafema djeve oštećena vida. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli.
Internet reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.afb.org › JVIB

Puni naziv predmeta	ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU MOTORIČKIH POREMEĆAJA I HRONIČNIH BOLESTI
Šifra predmeta	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	10 ECTS
Trajanje	jedan semestar (4+0+0)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Nositelj predmeta	Dr.sc.Miroslav Prstačić, redovni profesor
E-mail	hupohr@gmail.com
Izvoditelj predavanja	
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status predmeta	izborni
Uslovi	nema
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija sa studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“
Aktivnost koja se ocjenjuje	Aktivnost na nastavi 10% Prisutnost na nastavi 30% Završni ispit (samostalni projekat): 60%
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta jeste razvoj sposobnosti samostalne izrade i provođenja znanstvenih istraživanja na području specijalne edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima.
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> • Razumijevanje konteksta, opravdanosti i načina provođenja istraživanja iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; • Sposobnost korištenja različitih metoda istraživanja u području specijalne edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; • Sticanje znanja o projektiranju znanstvenog istraživanja u području specijalne edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; • Razvijanje sposobnosti samostalnog provođenja znanstvenih istraživanja u području specijalne edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima.
Indikativni sadržaj predmeta	Istraživanja u oblasti edukacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima u redovnim uslovima. Istraživanje u oblasti edukacija osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima po posebnim uslovima. Organiziranje istraživanja iz područja edukacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; Upotreba različitih metoda istraživanja u edukaciji osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; Primjena mjernih instrumenata u edukaciji osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima. Pisanje znanstvenog projekta iz područja edukacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima. Predstavljanje rezultata. Proces objavljivanja rezultata istraživanja.
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja:

	konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata. Priprema i izlaganje samostalnog zadatka.
Objašnjenje o provjeri znanja	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita. Aktivnosti koje se ocjenjuju su: prisutnost na predavanjima, aktivnost studenta, samostalni projekat.
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilić-Stošović D. Teorija vaspitanja i obrazovanja osoba s motoričkim poremećajima. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, 2011. ▪ Nikić R. Metodika razredne nastave sa telesno invalidnim licima I. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, 2008. ▪ Rapaić D i sar. Školovanje dece s motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, 2005. ▪ Jašarević I, Bratovčić V (2004) Kvantitativne promjene morfoloških karakteristika, morfoloških i funkcionalnih sposobnosti kod učenica srednje škole pod uticajem dodatnog programa vježanja, Sportski logos, (2) 4, 11-16
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deno, Fuchs, Marston & Shin (2001). Using curriculum-based measurement to establish growth standard for students with learning disabilities. School psychology review 30/4, 507-524. ▪ Hager R.M. Smith D. (2003). The public schools special education systems as an assistive technology funding source: The cutting edge. Neighborhood Legal Services Washington DC. ▪ Голубовић С. и сар.: СМЕТЊЕ У РАЗВОЈУ КОД ДЕЦЕ МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА, (одабрана поглавља), ISBN 86-80113-46-8, Дефектолошки факултет, Универзитет у Београду.
Internet reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www. agerrtc.washington.edu ▪ www.lcint.org ▪ www.hsag.co.za

Puni naziv predmeta	ISTRAŽIVANJA U SOCIJALNOJ PEDAGOGIJI
Šifra predmeta	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	treći ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	10 ECTS
Trajanje	jedan semestar (4+0+0)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Nositelj predmeta	Dr.sc.Ranko Kovačević, vanredni profesor
E-mail	ranko.kovacevic@untz.ba
Izvoditelj predavanja	
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status predmeta	izborni
Uslovi	nema
Ograničenja pristupa	studenti III ciklusa studija sa studijskog programa „Socijalna pedagogija“
Aktivnost koja se ocjenjuje	Aktivnost na nastavi 10% Prisutnost na nastavi 30% Završni ispit (samostalni projekat): 60%
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta jeste razvoj sposobnosti samostalne izrade i provođenja znanstvenih istraživanja na području socijalne pedagogije.
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> • Razumijevanje konteksta, opravdanosti i načina provođenja istraživanja iz područja socijalne pedagogije. • Sposobnost korištenja različitih metoda istraživanja u socijalnoj pedagogiji. • Sticanje znanja o projektiranju znanstvenog istraživanja u socijalnoj pedagogiji. • Razvijanje sposobnosti samostalnog provođenja znanstvenih istraživanja iz područja socijalne pedagogije.
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Organiziranje istraživanja iz područja socijalne pedagogije; Upotreba različitih metoda istraživanja u socijalne pedagogije; Primjena mjernih instrumenata u socijalne pedagogije; Istraživanja u oblasti etiologije poremećaja u ponašanju; Istraživanja u oblasti fenomenologije poremećaja u ponašanju; Istraživanja u oblasti prevencije poremećaja u ponašanju; Istraživanja u oblasti tretmana poremećaja u ponašanju, Istraživanja u oblasti posttrtetmanske zaštite, Istraživanja o mogućnostima lokalne zajednice u oblasti resocijalizacije i socijalne reintegracije maloljetnih i odraslih prestupnika, Istraživanja u oblasti žrtava nasilja u porodici, Principi uspješnog sankcioniranja i pružanja intervencija u zajednici,</p> <p>Pisanje znanstvenog projekta iz područja socijalne pedagogije; Predstavljanje rezultata; Proces objavljivanja rezultata istraživanja.</p>
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-

	<p>matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata.</p> <p>Priprema i izlaganje samostalnog zadatka.</p>
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita. Aktivnosti koje se ocjenjuju su: prisutnost na predavanjima, aktivnost studenta, samostalni projekat.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski/Hrvatski/Srpski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miner-Romanoff, K. (2012) Interpretive and Critical Phenomenological Crime Studies: A Model Design The Qualitative Report 2012, Vol. 17,(54): 1-32 ▪ Kavita, D. (2012) Juvenile Delinquents – The Cause And Its Remedies, Golden Research Thoughts, Vol. 2,(3): 2-7. ▪ Lopez, V., Russel, M. (2008). Examining the predictors of juvenile probation officers rehabilitation orientation, Journal of Criminal Justice, 36, 381-388. ▪ Howell, J.C. (2009). Juvenile delinquency–A Comprehensive Framework, Los Angeles: Sage. ▪ Žunić-Pavlović V. Kovačević R. Penološka rehabilitacija, zakonski teorijski i praktični aspekti. Tuzla: OFFSET, 2011. ▪ Karić N. (2008.): Socijalni rad i maloljetnička delinkvencija u zajednici, OFF-SET, Tuzla, str. 416, CIP-Katalogizacija u publikaciji Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH, Sarajevo. ▪ Šarić, H. (2012): Nasilje u porodici. PNT. Tuzla. ▪ Ricijaš, N. (2012): Procjena, planiranje i izvještavanje u izvršenju maloljetničkih alternativnih sankcija. Grafing. Zagreb. ▪ Carroll, A., Houghton, S., Durkin, K., Hattie, J.A. (2009). Adolescent Reputations and Risk-Developmental Trajectories to Delinquency, Indiana University, Bloomington, USA Springer Science Business Media, LLC. ▪ Livers, M. L. (2009). Communication and coordination make the difference. Juvenile Justice News. Corrections Today. American Correctional Association, www.highbeam.com, 29. ožujak 2011. ▪ Kovačević R., Muftić E. Bijedić, M., Šarić, H. (2012): Risk factor of violent behavior among elementary and high school students. Journal of special education and rehabilitation, 13 (3-4): 69- 84.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brisman, A. (2012) Toward a Unified Criminology: Integrating Assumptions about Crime, People, and Society, A Commentary Journal of Theoretical and Philosophical Criminology Commentray, Vol. 4(2): 54-64. ▪ MacKenzie DL. What works in corrections. Cambridge University Press, 2006; ▪ Latessa EJ i Allen HE. Corrections in the community, ▪ 2nd ed. Anderson publishing, 2003.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoeve, M., Smeenk, W., Loeber, R., Stouthamer-Loeber, M., Laan, P.H., Gerris, J.R.M., Dubas, J. (2006). Long – Term Effects of Parenting and Family Characteristics on Delinquency of male Young Adults, (u) Blokland, A., Paul, Nieuwbeerta. Developmental and Life Course Studies in Delinquency and Crime. Legal Publisher: 209-227. ▪ Matthews, B. Hubbard, D. (2007). The Helping Alliance in Juvenile Probation: The Missing Element in the "What Works" Literature. Mental Health Issues in the Criminal Justice System. The Haworth Press , 105-122 ▪ Walters, S.T., Clark, M.D., Gingerich, R., Meltzer, M.A. (2007). A Guide for Probation and Parole: Motivating Offenders to Change, Washington: National Institute of Corrections. ▪ Koller-Trbović, N., Nikolić, B., Dugandžić, V. (2009): Procjena čimbenika rizika kod djece i mladih u riziku ili s poremećajima u ponašanju u različitim intervencijskim sustavima: socio-ekološki model. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, 45, (2), 37-54.
<p>Internet reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.probation.org/ ▪ http://www.ojp.usdoj.gov.org/ ▪ http://jor.hawofthpress.com.